ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ PHILIPPE LÉGER

της 3ης Μαΐου 2001 [1]

Περιεχόμενα

I — Το κοινό νομικό πλαίσιο στις υποθέσεις C-67/99, C-71/99 και C-220/99 ..... I-5761

II — Το διαδικαστικό πλαίσιο των υποθέσεων C-67/99, C-71/99 και C-220/99 ..... I-5765

A — Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία I-5765

1. Στην υπόθεση C-67/99 ..... I-5765

2. Στην υπόθεση C-71/99 ..... I-5766

3. Στην υπόθεση C-220/99 ..... I-5768

B — Τα αιτήματα των διαδίκων I-5769

1. Στην υπόθεση C-67/99 ..... I-5769

2. Στην υπόθεση C-71/99 ..... I-5770

3. Στην υπόθεση C-220/99 ..... I-5771

III — Οι ισχυρισμοί της Επιτροπής και τα επιχειρήματα των διαδίκων I-5772

A — Τα πανομοιότυπα επιχειρήματα που αναπτύσσει η Επιτροπή στις υποθέσεις C-67/99, C-71/99 και C-220/99 ..... I-5772

1. Επί του πρώτου ισχυρισμού I-5772

2. Επί του δευτέρου ισχυρισμού I-5774

B — Τα συγκεκριμένα επιχειρήματα που αναπτύσσει η Επιτροπή στις υποθέσεις C-67/99, C-71/99 και C-220/99 και τα επιχειρήματα των διαδίκων I-5774

1. Στην υπόθεση C-67/99 ..... I-5774

Επί του πρώτου ισχυρισμού I-5774

Επί του δευτέρου ισχυρισμού I-5775

2. Στην υπόθεση C-71/99 ..... I-5775

Επί του πρώτου ισχυρισμού I-5775

Επί του δευτέρου ισχυρισμού I-5777

3. Στην υπόθεση C-220/99 ..... I-5778

Επί του πρώτου ισχυρισμού I-5778

Επί του δευτέρου ισχυρισμού I-5781

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

IV — Εκτίμηση I-5781
A — Επί των ενστάσεων απαραδέκτου που προέβαλαν η Ιρλανδία και η Γαλλική Δημοκρατία I-5781
1. Στην υπόθεση C-67/99 ..... I-5781
2. Στην υπόθεση C-220/99 ..... I-5783
Β — Επί του πρώτου ισχυρισμού I-5784
1. Επί του περιθωρίου εκτιμήσεως των κρατών μελών κατά το πρώτο στάδιο προσδιορισμού των ΕΖΔ I-5784
2. Στην υπόθεση C-67/99 ..... I-5786
3. Στην υπόθεση C-71/99 ..... I-5786
4. Στην υπόθεση C-220/99 ..... I-5787
Γ — Επί του δευτέρου ισχυρισμού I-5788
1. Επί του περιεχομένου των υποχρεώσεων που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων και επί της προθεσμίας που τάσσεται για την εκτέλεσή τους I-5788
2. Στην υπόθεση C-67/99 ..... I-5789
3. Στην υπόθεση C-71/99 ..... I-5790
4. Στην υπόθεση C-220/99 ..... I-5790
Δ — Επί των δικαστικών εξόδων I-5790
Πρόταση I-5791

1. Με τις υπό κρίση προσφυγές, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί να διαπιστωθεί ότι η Ιρλανδία, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η Γαλλική Δημοκρατία παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας [2].

2. Σκοπός της οδηγίας για τους οικοτόπους είναι η δημιουργία ενός συνεκτικού ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου ειδικών ζωνών διατηρήσεως (στο εξής: ΕΖΔ), επονομαζόμενο «Natura 2000», σύμφωνα με μια διαδικασία που περιλαμβάνει τρία στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, το μόνο που μας απασχολεί εν προκειμένω, τα κράτη μέλη υποχρεούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους, να διαβιβάσουν στην Επιτροπή κατάλογο με τους τόπους που βρίσκονται στο έδαφός τους και οι οποίοι φιλοξενούν τους τύπους φυσικών οικοτόπων και άγριων ειδών που ορίζονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της ανωτέρω οδηγίας. Ο κατάλογος αυτός πρέπει να συνοδεύεται από τις πληροφορίες που αφορούν τους εθνικούς τόπους που έχουν καταχωριστεί στον κατάλογο αυτόν [3].

2 — ΕΕ L 206, σ. 7, στο εξής: οδηγία για τους οικοτόπους.

3 — Το μέγεθος του σχεδίου σχολιάζεται από τον εκπρόσωπο της Επιτροπής ως «το πιο φιλόδοξο στον τομέα της διατηρήσεως από την εποχή της κιβωτού του Νώε».

3. Η Επιτροπή προσάπτει στην Ιρλανδία, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και στη Γαλλική Δημοκρατία ότι της διαβίβασαν ελλιπείς καταλόγους και ότι παρέλειψαν να επισυνάψουν τις συναφείς απαιτούμενες πληροφορίες.

4. Οι υπό κρίση προσφυγές αφορούν επομένως τον ορισμό του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη κατά το πρώτο αυτό στάδιο προσδιορισμού των ΕΖΔ.

I — Το κοινό νομικό πλαίσιο στις υποθέσεις C-67/99, C-71/99 και C-220/99

5. Σκοπός της οδηγίας για τους οικοτόπους είναι να διασφαλίσει τη βιοποικιλότητα μέσω της διατηρήσεως των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στις οποίες ισχύει η Συνθήκη [4].

6. Προς επίτευξη του σκοπού αυτού, η οδηγία για τους οικοτόπους προβλέπει τη δημιουργία ενός συνεκτικού ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου από ΕΖΔ [5] σύμφωνα με ένα καθορισμένο χρονοδιάγραμμα [6].

7. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους, το δίκτυο αυτό, που αποτελείται από τους τόπους όπου βρίσκονται τύποι φυσικών οικοτόπων που εμφαίνονται στο παράρτημα I και από τους οικοτόπους των ειδών που εμφαίνονται στο παράρτημα II καθώς και από τις ζώνες ειδικής προστασίας [7] που καθιερώθηκαν σύμφωνα με την οδηγία 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών [8], πρέπει να διασφαλίζει τη διατήρηση ή, ενδεχομένως, την αποκατάσταση, σε ικανοποιητικό επίπεδο διατηρήσεως, των τύπων φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των οικείων ειδών στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών.

8. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας για τους οικοτόπους, κάθε κράτος μέλος συμβάλλει στη σύσταση του Natura 2000 ανάλογα με τα είδη φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών του εδάφους του που αναφέρει η παράγραφος 1. Για τον σκοπό αυτόν, κάθε κράτος μέλος ορίζει τόπους ως ΕΖΔ λαμβάνοντας υπόψη του τους προαναφερθέντες σκοπούς, ήτοι τη διατήρηση ή την αποκατάσταση, σε ικανοποιητικό επίπεδο διατηρήσεως, των οικείων οικοτόπων που υπάρχουν στο έδαφός του. Κατά την οδηγία, ως «τόπος» πρέπει να νοείται μια γεωγραφικώς καθορισμένη περιοχή της οποίας η επιφάνεια προσδιορίζεται σαφώς [9].

9. Η διαδικασία προσδιορισμού των ΕΖΔ καθορίζεται στο άρθρο 4 της οδηγίας για τους οικοτόπους. Η διαδικασία αυτή χωρίζεται σε τρία στάδια.

4 — Πρώτη, τρίτη, τέταρτη, πέμπτη και έκτη αιτιολογική σκέψη.
5 — Έκτη αιτιολογική σκέψη.
6 — Έκτη και έβδομη αιτιολογική σκέψη.
7 — Στο εξής: ΖΕΠ.
8 — Ειδ. έκδ. ΕΕ 15/001, σ. 202, στο εξής: οδηγία για τα πτηνά.
9 — Άρθρο 1, στοιχείο ι', της οδηγίας για τους οικοτόπους.

10. Το *πρώτο στάδιο* περιγράφεται στο άρθρο της 4, παράγραφος 1.

11. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, προβλέπει ότι η εφαρμογή αυτού του πρώτου σταδίου ανήκει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Το στάδιο αυτό συνίσταται στην *κατάρτιση*, βάσει των κριτηρίων του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1) και των συναφών επιστημονικών στοιχείων, ενός *καταλόγου* τόπων στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων από τους αναφερόμενους στο παράρτημα Ι καθώς και τόπων που φιλοξενούν τοπικά είδη από τα απαριθμούμενα στο παράρτημα ΙΙ.

12. Το παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1) της οδηγίας για τους οικοτόπους τάσσει τα ακόλουθα κριτήρια:

«Α. *Κριτήρια αξιολόγησης της περιοχής για ένα δεδομένο τύπο φυσικού οικοτόπου του παραρτήματος Ι*

α) Βαθμός αντιπροσωπευτικότητας του τύπου του φυσικού οικοτόπου στην περιοχή.

β) Έκταση της περιοχής που καλύπτεται από τον τύπο φυσικού οικοτόπου σε σχέση με τη συνολική επιφάνεια η οποία καλύπτεται από αυτό τον τύπο φυσικού οικοτόπου στο εθνικό έδαφος.

γ) Βαθμός διατήρησης της δομής και των λειτουργιών του συγκεκριμένου τύπου φυσικού οικοτόπου και δυνατότητα αποκατάστασης.

δ) Συνολική αξιολόγηση της αξίας της περιοχής για τη διατήρηση του συγκεκριμένου τύπου φυσικού οικοτόπου.

Β. *Κριτήρια αξιολόγησης της περιοχής για ένα δεδομένο είδος του παραρτήματος ΙΙ*

α) Μέγεθος και πυκνότητα του πληθυσμού του είδους που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τους πληθυσμούς που είναι παρόντες στο εθνικό έδαφος.

β) Βαθμός διατήρησης των στοιχείων του οικοτόπου που είναι σημαντικά για το συγκεκριμένο είδος και δυνατότητα αποκατάστασης.

γ) Βαθμός απομόνωσης του πληθυσμού που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τον ευρύτερο χώρο φυσικής κατανομής του είδους.

δ) Συνολική αξιολόγηση της αξίας της περιοχής για τη διατήρηση του συγκεκριμένου είδους.»

13. Με βάση τα κριτήρια αυτά, τα κράτη μέλη ταξινομούν τις περιοχές που προτείνουν στον εθνικό τους κατάλογο περιοχές που είναι δυνατό να αναγνωριστούν ως περιοχές κοινοτικής σημασίας ανάλογα με τη σχετική τους αξία για τη διατήρηση κάθε τύπου φυσικού οικοτόπου ή κάθε είδους που περιλαμβάνεται αντίστοιχα στο παράρτημα Ι ή στο παράρτημα ΙΙ το οποίο τις αφορά [10]. Στον κατάλογο αυτόν φαίνονται οι περιοχές στις οποίες απαντούν τύποι φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας και είδη προτεραιότητας που έχουν επιλεγεί από τα κράτη μέλη με βάση τα κριτήρια τα οποία αναφέρονται στα σημεία Α και Β του προαναφερθέντος παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1) [11]. Ως είδη και φυσικοί οικότοποι «προτεραιότητας» νοούνται τα είδη και οι φυσικοί οικότοποι που διατρέχουν τον κίνδυνο να εξαφανιστούν και για τη διατήρηση των οποίων η Κοινότητα φέρει ιδιαίτερη ευθύνη [12].

14. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους προβλέπει, όσον αφορά τα ζωικά είδη που καταλαμβάνουν εκτεταμένες εκτάσεις, ότι «οι εν λόγω τόποι συμπίπτουν με τους τόπους, τους περιλαμβανομένους στην περιοχή της φυσικής κατανομής αυτών των ειδών, οι οποίοι παρουσιάζουν τα ουσιώδη φυσικά ή βιολογικά στοιχεία για τη ζωή ή την αναπαραγωγή τους». Ομοίως, για «τα υδρόβια είδη που καταλαμβάνουν εκτεταμένες περιοχές, αυτοί οι τόποι προτείνονται μόνον εάν είναι δυνατό να προσδιοριστεί σαφώς μια ζώνη που να παρουσιάζει τα ουσιώδη φυσικά ή βιολογικά στοιχεία για τη ζωή ή την αναπαραγωγή τους».

15. Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ο κατάλογος διαβιβάζεται στην Επιτροπή εντός τριετίας από της γνωστοποιήσεως της οδηγίας για τους οικοτόπους ταυτόχρονα με τις πληροφορίες για κάθε τόπο. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν ένα χάρτη του τόπου, την ονομασία του, τη θέση του, την έκτασή του, καθώς και τα δεδομένα που προκύπτουν από την εφαρμογή των κριτηρίων του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1) και παρέχονται βάσει εντύπου [13] το οποίο καταρτίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 21 της οδηγίας για τους οικοτόπους [14]. Το έντυπο καταρτίστηκε από την Επιτροπή με την απόφαση 97/266/ΕΚ, της 18ης Δεκεμβρίου 1996 [15]. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην Ιρλανδία, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και στη Γαλλική Δημοκρατία στις 19 Δεκεμβρίου 1996.

16. Το *δεύτερο στάδιο* εκτίθεται στο άρθρο 4, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους.

17. Το στάδιο αυτό διεξάγεται σύμφωνα με μια διαδικασία που διαιρείται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή, «βασιζόμενη στα κριτήρια του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 2) [...] [να] καταρτί[σ]ει, σε συμφωνία με καθένα από τα κράτη μέλη [...], *σχεδίο καταλόγου*

10 — Παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1), παράγραφος Γ.

11 — Αυτόθι, παράγραφος Δ.

12 — Άρθρο 1, στοιχεία δ' και η', της οδηγίας για τους οικοτόπους.

13 — Στο εξής: έντυπο.

14 — Η διαδικασία αυτή προβλέπει ότι η Επιτροπή λαμβάνει τα μέτρα που προβλέπει η οδηγία για τους οικοτόπους αφού συμβουλευθεί μια ad hoc επιτροπή αποτελούμενη από αντιπροσώπους των κρατών μελών και στην οποία προεδρεύει ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής (άρθρο 20 της ανωτέρω οδηγίας).

15 — Απόφαση της Επιτροπής όσον αφορά έντυπο πληροφοριών για τους προτεινομένους τόπους Natura 2000 (ΕΕ 1997, L 107, σ. 1, και ιδίως σ. 20).

τόπων κοινοτικής σημασίας όπου καθίστανται πρόδηλοι οι τόποι στους οποίους απαντούν ένας ή περισσότεροι τύποι φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας ή ένα ή περισσότερα είδη προτεραιότητας» [16].

18. Μετά την ολοκλήρωση του πρώτου αυτού μέρους, «*Ο κατάλογος των τόπων* των επιλεγμένων ως τόπων *κοινοτικής σημασίας* [17], στον οποίο καταδεικνύονται οι τόποι όπου απαντούν ένας ή περισσότεροι τύποι φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας ή ένα ή περισσότερα είδη προτεραιότητας *καταρτίζεται από την Επιτροπή* [...]» [18], σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 21 της οδηγίας για τους οικοτόπους.

19. Το παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας για τους οικοτόπους διευκρινίζει επίσης τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα κράτη μέλη και η Επιτροπή για την επιλογή των ΤΚΣ κατά το δεύτερο στάδιο [19].

20. Το *τρίτο στάδιο* περιγράφεται στο άρθρο 4, παράγραφος 4. Το στάδιο αυτό σηματοδοτεί το πέρας της διαδικασίας προσδιορισμού των ΕΖΔ και ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι, όταν ένας τόπος έχει επιλεγεί ως ΤΚΣ και εφόσον περιλαμβάνεται στον κατάλογο που καταρτίζει η Επιτροπή κατά το πέρας του δευτέρου σταδίου, «το οικείο κράτος μέλος ορίζει τον εν λόγω τόπο ως *ειδική ζώνη διατήρησης* [...]» [20].

21. Το άρθρο 6 ορίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίζουν το καθεστώς για τη διασφάλιση της διαχειρίσεως και της διατηρήσεως των ΕΖΔ. Τα ληφθέντα προς τούτο μέτρα εφαρμόζονται, κατ' αρχήν, άπαξ περατωθεί το τρίτο στάδιο. Πάντως, η οδηγία για τους οικοτόπους προβλέπει ότι τα μέτρα για την αποτροπή της υποβαθμίσεως των ΤΚΣ [21] πρέπει να λαμβάνονται κατά το πέρας του δευτέρου σταδίου [22].

22. Δεδομένου ότι η οδηγία για τους οικοτόπους γνωστοποιήθηκε στις 9 Ιουνίου 1992, η προθεσμία εντός της οποίας τα κράτη μέλη έπρεπε να διαβιβάσουν στην Επιτροπή τον κατάλογο των προτεινομένων τόπων και τις πληροφορίες σχετικά με αυτούς έληξε στις 10 Ιουνίου 1995 [23].

16 — Άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, η υπογράμμιση δική μου.

17 — Στο εξής: ΤΚΣ.

18 — Άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, η υπογράμμιση δική μου.

19 — Μεταξύ των κριτηρίων επιλογής που λαμβάνονται υπόψη συγκαταλέγονται η «γεωγραφική θέση της περιοχής σε σχέση προς τις μεταναστευτικές οδούς ειδών του παραρτήματος ΙΙ καθώς και το ενδεχόμενο να αποτελεί μέρος ενός οικοσυστήματος χαρακτηριζόμενου από συνοχή το οποίο να ευρίσκεται εκατέρωθεν εσωτερικών συνόρων της Κοινότητας» [παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 2), παράγραφος 2, στοιχείο β'], και η «οικολογική αξία» της περιοχής [παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 2), παράγραφος 2, στοιχείο ε',].

20 — Άρθρο 4, παράγραφος 4, η υπογράμμιση δική μου.

21 — Λόγου χάρη, ορίζεται ότι κάθε σχέδιο το οποίο είναι δυνατό να επηρεάζει σημαντικά τον ΤΚΣ πρέπει να εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο (άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας για τους οικοτόπους).

22 — Άρθρο 4, παράγραφος 5.

23 — Άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους.

II — Το διαδικαστικό πλαίσιο των υποθέσεων C-67/99, C-71/99 και C-220/99

Α — *Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία*

1. Στην υπόθεση C-67/99

23. Δεδομένου ότι δεν έλαβε από την Ιρλανδία ούτε τον κατάλογο τόπων στους οποίους βρίσκονται οι τύποι φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και τα τοπικά είδη του παραρτήματος ΙΙ ούτε τις πληροφορίες σχετικά με τους τόπους αυτούς, όπως προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους, ούτε οποιοδήποτε άλλο πληροφοριακό στοιχείο από το οποίο θα ήταν δυνατό να συναχθεί ότι η Ιρλανδία θέσπισε τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις της, η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 226 ΕΚ), όχλησε στις 24 Απριλίου 1996 την Ιρλανδική Κυβέρνηση προκειμένου να της υποβάλει εντός δύο μηνών τις παρατηρήσεις της επί των ανωτέρω αιτιάσεων.

24. Στις 28 Απριλίου 1997, οι ιρλανδικές αρχές ανακοίνωσαν έναν κατάλογο με 207 τόπους συνολικής εκτάσεως 5 530 τ.χλμ. οι οποίοι είχαν προταθεί δημοσίως προκειμένου να χαρακτηρισθούν ως ΕΖΔ και στους οποίους βρίσκονταν οικότοποι προτεραιότητας.

25. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το έντυπο κοινοποιήθηκε στην Ιρλανδία στις 19 Δεκεμβρίου 1996, η Επιτροπή απηύθυνε στην Ιρλανδική Κυβέρνηση στις 11 Ιουλίου 1997, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης, συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως. Στο έγγραφο αυτό, η Επιτροπή τόνισε την ανάγκη να γίνεται χρήση του εντύπου για τη διαβίβαση των συναφών στοιχείων και την αιτιάτο για το γεγονός ότι δεν είχε διαβιβάσει ένα πλήρη κατάλογο με τους τόπους στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους ούτε είχε παράσχει τις σχετικές με αυτούς πληροφορίες, όπως προβλέπει το εν λόγω άρθρο και την κάλεσε εκ νέου να υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός ενός μηνός.

26. Στις 5 Σεπτεμβρίου 1997, οι ιρλανδικές αρχές ανακοίνωσαν στην Επιτροπή την πρόθεσή τους να αναλάβουν τις υποχρεώσεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους και να καταρτίσουν τον απαιτούμενο οριστικό κατάλογο σύμφωνα με ένα χρονοδιάγραμμα που περιελάμβανε τρία στάδια. Στο πέρας του πρώτου σταδίου, ήτοι πριν από το τέλος του 1997, η Επιτροπή θα ελάμβανε τον κατάλογο με τους τόπους στους οποίους βρίσκονται τύποι οικοτόπων προτεραιότητας [24]. Κατά το πέρας του δευτέρου σταδίου, θα της αποστελόταν ο κατάλογος με τους τόπους στους οποίους βρίσκονται οικότοποι και είδη που δεν αποτελούν οικοτόπους και είδη προτεραιότητας. Τέλος, σύμφωνα με το τρίτο στάδιο θα διαβιβαζόταν στην Επιτροπή ο κατάλογος με τις θαλάσσιες ζώνες.

27. Επιπλέον, οι ιρλανδικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι τα όρια των τόπων στους οποίους βρίσκονται τύποι οικοτόπων προτεραιότητας επρόκειτο να αναθεωρη-

24 — Η Ιρλανδία διευκρίνισε ότι δεν φιλοξενούσε είδη προτεραιότητας.

θούν βάσει των αποτελεσμάτων της διοργανωθείσας εθνικής διαβουλεύσεως. Οι ιρλανδικές αρχές αναγνώρισαν ότι ήσαν υποχρεωμένες να τηρήσουν τον επίσημο μηχανισμό διαβιβάσεως των πληροφοριών σχετικά με τους τόπους. Ως εκ τούτου, παραδέχθηκαν ότι ο κατάλογος που διαβιβάστηκε στις 28 Απριλίου 1997 δεν έπρεπε να θεωρηθεί ως ο οριστικός κατάλογος που αντιστοιχούσε στο πρώτο στάδιο.

28. Κρίνοντας ως επαρκή τα ληφθέντα μέτρα, η Επιτροπή απηύθυνε στην Ιρλανδική Κυβέρνηση στις 19 Δεκεμβρίου 1997 αιτιολογημένη γνώμη αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους διατηρούσε τις αιτιάσεις της σχετικά με την παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους. Ως εκ τούτου, κάλεσε την Ιρλανδία να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί με την εν λόγω γνώμη εντός δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της.

29. Στις 23 Φεβρουαρίου 1998, οι ιρλανδικές αρχές ανακοίνωσαν στην Επιτροπή ότι η καθυστέρηση που σημειώθηκε στην εκτέλεση των υποχρεώσεων που προβλέπει η οδηγία για τους οικοτόπους οφειλόταν στη διαδικασία δημοσίας διαβουλεύσεως που έχει καθιερωθεί στην Ιρλανδία, αλλά ότι θα ήταν σε θέση να διαβιβάσουν ένα κατάλογο εντός του 1998. Στις 6 Αυγούστου 1998, η Επιτροπή έλαβε τις πληροφορίες σχετικά με ένα πρώτο οριστικό μερικό κατάλογο με 39 τόπους κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους. Στις 30 Σεπτεμβρίου 1998, περιήλθε στην Επιτροπή ο κατάλογος που αντιστοιχούσε στις πληροφορίες που της είχαν διαβιβαστεί. Στις 12 Οκτωβρίου 1998, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους, οι ιρλανδικές αρχές διαβίβασαν ένα δεύτερο οριστικό μερικό κατάλογο με εννέα τόπους. Οι πληροφορίες σχετικά με τους τόπους αυτούς διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή στις 6 Οκτωβρίου 1998.

30. Φρονώντας ότι οι γνωστοποιήσεις αυτές δεν της παρείχαν τη δυνατότητα να συναγάγει ότι η Ιρλανδία είχε εξ ολοκλήρου θέσει τέλος στην εν λόγω παράβαση, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

2. Στην υπόθεση C-71/99

31. Δεδομένου ότι δεν έλαβε από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ούτε τον κατάλογο τόπων στους οποίους βρίσκονται οι τύποι φυσικών οικοτόπων από τους αναφερόμενους στο παράρτημα Ι και τα τοπικά είδη από τα απαριθμούμενα στο παράρτημα ΙΙ ούτε τις σχετικές με τους τόπους αυτές πληροφορίες, όπως προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους ούτε οποιοδήποτε άλλο διαφορετικό στοιχείο δυνάμενο να της παράσχει τη δυνατότητα να συναγάγει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε εκδώσει τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις της, η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης, όχλησε στις 4 Μαρτίου 1996 τη Γερμανική Κυβέρνηση προκειμένου να υποβάλει εντός δύο μηνών τις παρατηρήσεις της στις ανωτέρω αιτιάσεις.

32. Στις 8 Αυγούστου 1996, οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι, σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο, τα Länder είναι αρμόδια για την επιλογή

των ΕΖΔ. Δεδομένου ότι τα Länder τους γνωστοποίησαν ότι δεν θα προέβαιναν στην επιλογή αυτή παρά μόνο μετά την ολοκλήρωση της μεταφοράς της οδηγίας για τους οικοτόπους στο εθνικό δίκαιο, οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές ανέφεραν ότι δεν είναι σε θέση να αποστείλουν αυτούσιο τον πλήρη κατάλογο των εθνικών τόπων που μπορούν να χαρακτηριστούν ως ΕΖΔ.

33. Με διαδοχικά έγγραφα της 30ής Σεπτεμβρίου 1996, της 24ης Ιανουαρίου 1997, της 28ης Ιανουαρίου 1997 και της 11ης Ιουνίου 1997, οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή τρεις καταλόγους ΕΖΔ ευρισκομένους στο Land της Βαυαρίας και ενημέρωσαν σχετικά με την ύπαρξη ενός τόπου ευρισκομένου στο Land της Σαξωνίας-Άνχαλτ.

34. Δεδομένου ότι το έντυπο γνωστοποιήθηκε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στις 19 Δεκεμβρίου 1996, η Επιτροπή απηύθυνε στη Γερμανική Κυβέρνηση στις 3 Ιουλίου 1997, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης, συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως. Στο έγγραφο αυτό η Επιτροπή τόνισε την ανάγκη να γίνεται χρήση του εντύπου για τη διαβίβαση των συναφών στοιχείων και την αιτιάτο για το γεγονός ότι δεν είχε διαβιβάσει ούτε πλήρη κατάλογο των τόπων στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους ούτε είχε παράσχει τις πληροφορίες σχετικά με τους τόπους αυτούς, όπως προβλέπει το ως άνω άρθρο και την κάλεσε εκ νέου να υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός ενός μηνός.

35. Στις 21 Οκτωβρίου 1997, οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές απέστειλαν έναν συμπληρωματικό κατάλογο τόπων ευρισκομένων στο Land του Schleswig-Holstein, ως ΕΖΔ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους. Εξάλλου, με άλλη επιστολή, οι γερμανικές αρχές επέμειναν στην ιδιαιτερότητα του εθνικού τους δικαίου το οποίο απονέμει αρμοδιότητα στα Länder για την επιλογή των ΕΖΔ καθώς και στην πολιτική των Länder στον τομέα αυτό. Διευκρίνισαν συναφώς ότι, δεδομένου ότι ο νόμος για τη μεταφορά της οδηγίας στη γερμανική έννομη τάξη εξακολουθούσε να μην έχει ψηφιστεί, τα Länder δεν προετίθεντο να διαβιβάσουν πλήρη κατάλογο των τόπων στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους στις γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές.

36. Θεωρώντας ανεπαρκή τα μέτρα που έλαβαν οι γερμανικές αρχές, η Επιτροπή απηύθυνε στη Γερμανική Κυβέρνηση στις 19 Δεκεμβρίου 1997 αιτιολογημένη γνώμη αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους διατηρούσε τις αιτιάσεις της σχετικά με την παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους. Η Επιτροπή καλούσε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί με την ανωτέρω γνώμη εντός δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της.

37. Διαρκούντος του 1998, με διάφορες επιστολές που περιήλθαν διαδοχικά στην Επιτροπή, οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές διαβίβασαν έντεκα καταλόγους τόπων στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους που βρίσκονται στα Länder της Έσσης, της Θουριγκίας, της Βαυαρίας, της Σαξωνίας-Άνχαλτ, του Σάαρ, του Αμβούργου, της Ρηνανίας-Παλατινάτου, της Βρέμης, της Κάτω Σαξωνίας και του Βερολίνου. Ομοίως, οι γερμανικές αρχές της απέστειλαν δελτία σχετικά με τους τόπους που είχαν ταξινομη-

θεί με τον τρόπο αυτό καθώς και χρονοδιάγραμμα με τα μελετώμενα για κάθε Land μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους.

38. Φρονώντας ότι οι γνωστοποιήσεις αυτές δεν της παρείχαν τη δυνατότητα να συναγάγει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε εξ ολοκλήρου θέσει τέλος στην εν λόγω παράβαση, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

3. Στην υπόθεση C-220/99

39. Δεδομένου ότι δεν έλαβε από τις γαλλικές αρχές ούτε τον κατάλογο με τους τόπους στους οποίους βρίσκονται οι τύποι φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος I καθώς και τα τοπικά είδη του παραρτήματος II ούτε τις σχετικές με τους τόπους αυτούς πληροφορίες, όπως προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους ούτε άλλα πληροφοριακά στοιχεία δυνάμενα να της παράσχουν την δυνατότητα να συναγάγει ότι η Γαλλική Δημοκρατία είχε εκδώσει τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις της, η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης, όχλησε τη Γαλλική Κυβέρνηση στις 27 Μαρτίου 1996 προκειμένου να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των ανωτέρω αιτιάσεων εντός δύο μηνών.

40. Στις 6 Ιουνίου 1996, οι γαλλικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή αντίγραφο επιστολής με ημερομηνία την 26η Απριλίου 1996 με το οποίο ο Υπουργός Περιβάλλοντος ζητούσε από τους νομάρχες να προβούν «στις διαβουλεύσεις που προέβλεπε το διάταγμα για τη μεταφορά της οδηγίας [...] σε 1 300 βασικούς τόπους [χαρακτηριζομένους από το εθνικό μουσείο φυσικής ιστορίας ως "αξιοσημείωτους" ή ως "πολύ ενδιαφέροντες" για τη σύσταση του δικτύου Natura 2000]».

41. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το έντυπο γνωστοποιήθηκε στη Γαλλική Δημοκρατία στις 19 Δεκεμβρίου 1996, η Επιτροπή απηύθυνε στη Γαλλική Κυβέρνηση στις 3 Ιουλίου 1997, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης, συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως με το οποίο αιτιάτο την Γαλλική Κυβέρνηση λόγω του ότι δεν είχε διαβιβάσει πλήρη κατάλογο των τόπων στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους ούτε τις σχετικές για κάθε τόπο πληροφορίες μέσω του εντύπου που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας. Η Επιτροπή κάλεσε τη Γαλλική Κυβέρνηση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των αιτιάσεών της εντός ενός μηνός από της λήψεως του εγγράφου οχλήσεως. Η προθεσμία αυτή έληξε στις 15 Σεπτεμβρίου 1997, κατόπιν αποδοχής από την Επιτροπή του αιτήματος για την παράταση της προθεσμίας που υπέβαλε η Γαλλική Κυβέρνηση.

42. Στις 21 Οκτωβρίου 1997, οι γαλλικές αρχές διαβίβασαν έναν πρώτο κατάλογο με 74 τόπους. Ορισμένες ελλιπείς πληροφορίες σχετικά με τους τόπους αυτούς παρασχέθηκαν μόνον για 25 εξ αυτών [25]. Ως προς τους υπόλοιπους 49, η Γαλλική Δημοκρατία

25 – Οι πληροφορίες αυτές αφορούσαν την ύπαρξη οικοτόπων και ειδών για τα οποία είχαν προταθεί οι τόποι καθώς και μια προσωρινή επιφάνεια.

τους μνημόνευσε ονομαστικώς, χωρίς να αναφέρει τους υπάρχοντες τύπους οικοτόπων και τοπικών ειδών ούτε τις σχετικές επιφάνειες.

43. Φρονώντας ότι τα ληφθέντα μέτρα είναι ανεπαρκή, η Επιτροπή απηύθυνε στη Γαλλική Κυβέρνηση στις 6 Νοεμβρίου 1997 αιτιολογημένη γνώμη αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους διατηρούσε της αιτιάσεις της σχετικά με την παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους. Η Επιτροπή αιτιάτο τη Γαλλική Δημοκρατία για το ότι δεν είχε διαβιβάσει ούτε πλήρη κατάλογο με τους τόπους στους οποίους βρίσκονται οι τύποι φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και τα τοπικά είδη του παραρτήματος ΙΙ ούτε τις σχετικές με τους τόπους αυτούς πληροφορίες. Η Επιτροπή κάλεσε τη Γαλλική Δημοκρατία να συμμορφωθεί προς την ανωτέρω γνώμη εντός δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της.

44. Με διαδοχικές επιστολές της 9ης Δεκεμβρίου 1997, της 22ας και της 26ης Ιανουαρίου 1998, της 17ης Νοεμβρίου 1998, της 21ης και της 28ης Ιανουαρίου 1999 και της 18ης Φεβρουαρίου 1999, οι γαλλικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή κατάλογο με 672 τόπους στους οποίους βρίσκονταν ορισμένοι τύποι οικοτόπων και ειδών των παραρτημάτων Ι και ΙΙ που αντιπροσώπευαν επιφάνεια εκτάσεως 1 453 000 εκταρίων καθώς και 381 έντυπα που αφορούσαν ορισμένους από τους τόπους αυτούς.

45. Με την από 12 Φεβρουαρίου 1998 επιστολή τους, οι γαλλικές αρχές διευκρίνισαν ότι διέθεταν από το 1995 κατάλογο των τόπων που μπορούσαν να ανταποκριθούν στους σκοπούς της οδηγίας περί οικοτόπων, αλλά ότι, λόγω των ερωτηματικών και των ανησυχιών που προκάλεσε στον πληθυσμό της Γαλλίας η εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας, προτίμησαν να «παγώσουν» την εφαρμογή της. Οι γαλλικές αρχές υπογράμμισαν ότι είχαν αποφασίσει να προβούν σε σφυγμομετρήσεις προκειμένου να ανταποκριθούν καλύτερα στις προσδοκίες του πληθυσμού. Παρατήρησαν επίσης ότι οι γαλλικές κοινοβουλευτικές εκλογές είχαν ως αποτέλεσμα την αλλαγή της Γαλλικής Κυβερνήσεως και, ως εκ τούτου, προκάλεσαν νέες καθυστερήσεις.

46. Οι γαλλικές αρχές γνωστοποίησαν επιπλέον στην Επιτροπή, με την από 17 Νοεμβρίου 1998 επιστολή τους, ότι κατάλογος με τις στρατιωτικές περιοχές που θα μπορούσαν να περιληφθούν στο δίκτυο Natura 2000 θα αποστέλονταν χωριστά.

47. Φρονώντας ότι οι γνωστοποιήσεις αυτές δεν της παρείχαν τη δυνατότητα να συναγάγει ότι η Γαλλική Δημοκρατία είχε εξ ολοκλήρου θέσει τέλος στην εν λόγω παράβαση, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Β — *Τα αιτήματα των διαδίκων*

1. Στην υπόθεση C-67/99

48. Η προσφυγή της Επιτροπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 25 Φεβρουαρίου 1999.

49. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναγνωρίσει ότι η Ιρλανδία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο τόπων τον οποίο αναφέρει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43 καθώς και τις σχετικές με τους τόπους αυτούς πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία·

— καταδικάζει την Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα.

50. Η Ιρλανδία ζητεί από το Δικαστήριο:

κυρίως:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

επικουρικώς:

— να διαπιστώσει ότι η Ιρλανδία, παραλείποντας να ανακοινώσει στην Επιτροπή, πριν από ή στις 19 Φεβρουαρίου 1998, έναν οποιονδήποτε κατάλογο τόπων τον οποίο προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43 και τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με κάθε τόπο δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο της εν λόγω οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή·

— να απορρίψει ως απαράδεκτη την προσφυγή κατά τα λοιπά·

— να καταδικάσει τους διαδίκους στα δικαστικά έξοδα.

2. Στην υπόθεση C-71/99

51. Η προσφυγή της Επιτροπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου την 1η Μαρτίου 1999.

52. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναγνωρίσει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο τόπων τον οποίο προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43 καθώς και τις σχετικές με τους τόπους πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή·

— να καταδικάσει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα.

53. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

3. Στην υπόθεση C-220/99

54. Η προσφυγή της Επιτροπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 9 Ιουνίου 1999.

55. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναγνωρίσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο τόπων τον οποίο προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43 καθώς και τις σχετικές με τους τόπους πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή·

— να καταδικάσει την Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

56. Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει ως απαράδεκτη ή, άλλως, ως αβάσιμη την αιτίαση της Επιτροπής

σχετικά με τον ανεπαρκή χαρακτήρα του γαλλικού καταλόγου και να μην δεχθεί παρά μόνον την αιτίαση σχετικά με το εκπρόθεσμο των τελευταίων ανακοινώσεων τόπων τις οποίες διαβίβασε η Γαλλική Δημοκρατία δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους·

— να αναγνωρίσει την απόλυτη αδυναμία της Γαλλικής Κυβερνήσεως να ανταποκριθεί, πριν από τη λήξη της αιτιολογημένης γνώμης, υπό τους όρους που καθόρισε η Επιτροπή, στην υποχρέωση διαβιβάσεως πληροφοριών για τους προτεινομένους τόπους που απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

III — Οι ισχυρισμοί της Επιτροπής και τα επιχειρήματα των διαδίκων

57. Η Επιτροπή προβάλλει δύο ισχυρισμούς κατά των Κυβερνήσεων της Ιρλανδίας, της Γερμανίας και της Γαλλίας. Με τον πρώτο ισχυρισμό, η Επιτροπή προσάπτει στις κυβερνήσεις αυτές ότι δεν διαβίβασαν πλήρη κατάλογο τόπων στους οποίους βρίσκονται οι τύποι φυσικών οικοτόπων που ορίζει το παράρτημα Ι καθώς και τόπων που φιλοξενούν τα τοπικά είδη που αναφέρει το παράρτημα ΙΙ όπως προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους. Με τον δεύτερο ισχυρισμό, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι κυβερνήσεις αυτές δεν διαβίβασαν τις πληροφορίες σχετικά με τους καταλόγους αυτούς όπως προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας.

58. Πριν εκθέσει τους λόγους για τους οποίους οι κυβερνήσεις κατά των οποίων στρέφεται δεν μετέφεραν ορθώς στο εσωτερικό τους δίκαιο, εκάστη στο μέτρο που την αφορά, τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας περί οικοτόπων (Β), η Επιτροπή αναπτύσσει ορισμένα πανομοιότυπα επιχειρήματα προς στήριξη των δύο αυτών ισχυρισμών (Α).

Α — *Τα πανομοιότυπα επιχειρήματα που αναπτύσσει η Επιτροπή στις υποθέσεις C-67/99, C-71/99 και C-220/99*

1. Επί του πρώτου ισχυρισμού

59. Κατά την Επιτροπή, το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη για την κατάρτιση του καταλόγου τόπων που πρέπει να της υποβληθεί κατά το πέρας του πρώτου

σταδίου περιορίζεται και διέπεται από τις ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:

— μόνον κριτήρια επιστημονικού χαρακτήρα πρέπει να πρυτανεύουν κατά την επιλογή των προταθησομένων τόπων·

— οι προτεινόμενοι τόποι πρέπει να καλύπτουν γεωγραφικά κατά τρόπο ομοιογενή και αντιπροσωπευτικό το σύνολο του εδάφους εκάστου κράτους μέλους προκειμένου να διασφαλίζεται η συνοχή και η ισορροπία του δικτύου που σχηματίζουν. Ο κατάλογος τον οποίο προτείνει το κράτος μέλος πρέπει κατά συνέπεια να απηχεί την οικολογική (και, στην περίπτωση των ειδών, τη γενετική) ποικιλομορφία των φυσικών οικοτόπων και των ειδών που υπάρχουν στο έδαφός του·

— ο κατάλογος πρέπει να είναι πλήρης, ήτοι κάθε κράτος μέλος πρέπει να προτείνει έναν αριθμό τόπων ούτως ώστε να περιλαμβάνει κατά τρόπο αρκούντως αντιπροσωπευτικό όλους τους τύπους φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι καθώς και όλους τους οικοτόπους των ειδών του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας που βρίσκονται στο έδαφός του.

60. Η Επιτροπή προβάλλει ότι η ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους και του παραρτήματός της ΙΙΙ την οποία προτείνει είναι σύμφωνη τόσο με το πνεύμα του όσο και με το γράμμα του.

61. Κατά την Επιτροπή, πράγματι, η σύσταση ενός συνεκτικού ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου, που εξακολουθεί να αποτελεί τον κύριο σκοπό της οδηγίας περί οικοτόπων, προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη καταρτίζουν έναν πλήρη κατάλογο με τους τόπους που βρίσκονται στο έδαφός τους και στους οποίους υπάρχουν τύποι φυσικών οικοτόπων και οικότοποι ειδών που εμφαίνονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ.

62. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ της διαδικασίας προσδιορισμού των ΕΖΔ, την οποία προβλέπει η οδηγία περί οικοτόπων, και της διαδικασίας προσδιορισμού ΖΕΠ, την οποία προβλέπει η οδηγία περί πτηνών. Συγκεκριμένα, στην οδηγία περί πτηνών, η διαδικασία προσδιορισμού είναι απλή και προβλέπει την παρέμβαση μόνον των κρατών μελών και όχι της Επιτροπής. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας περί πτηνών προβλέπει συγκεκριμένα ότι πρέπει να ταξινομούνται ως ΖΕΠ «τα εδάφη τα πιο κατάλληλα, σε αριθμό και επιφάνεια, για τη διατήρηση» των οικείων ειδών. Αντιθέτως, σύφωνα με την οδηγία περί οικοτόπων, η διαδικασία προσδιορισμού των ΕΖΔ διεξάγεται σε τρία στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, που μας απασχολεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, σε συνδυασμό με το παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1) δεν προτείνονται μόνον «οι πιο κατάλληλοι» τόποι, αλλά επίσης όλοι εν γένει οι τόποι στους οποίους βρίσκονται οι τύποι φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και τα τοπικά είδη του παραρτήματος ΙΙ. Κατά τις ίδιες αυτές διατάξεις, ο αριθμός των τόπων που προτείνονται με τον κατάλογο πρέπει επιπλέον να είναι σημαντικός, οι δε τόποι πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικοί. Η Επιτροπή συναγάγει από τα ανωτέρω ότι η υποχρέωση σχετικά με την υποβολή ενός πλήρους καταλόγου τόπων συνεπάγεται ότι τα κράτη μέλη, κατά την κατάρτιση του καταλόγου αυτού, στηρίζονται στα επιστημονικά κριτήρια που τάσσει το παράρ-

τημα ΙΙΙ (στάδιο 1), χωρίς εντούτοις να υπόκεινται τον περιορισμό να προτείνουν μόνον τους τόπους τους οποίους θεωρούν ότι πρέπει να χαρακτηριστούν ως ΕΖΔ. Με άλλα λόγια, ο κατάλογος προτεινομένων τόπων πρέπει να είναι εξαντλητικός ούτως ώστε να παρέχει τη δυνατότητα πραγματοποιήσεως των σκοπών της οδηγίας περί οικοτόπων κατά τα περαιτέρω στάδια της διαδικασίας για τον προσδιορισμό των ΕΖΔ. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη υποχρεούνται κατά το πρώτο αυτό στάδιο να λαμβάνουν υπόψη τους ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια.

Β — *Τα συγκεκριμένα επιχειρήματα που αναπτύσσει η Επιτροπή στις υποθέσεις C-67/99, C-71/99 και C-220/99 και τα επιχειρήματα των διαδίκων*

1. Στην υπόθεση C-67/99

Επί του πρώτου ισχυρισμού

2. Επί του δευτέρου ισχυρισμού

63. Όσον αφορά τη διαβίβαση πληροφοριών σχετικά με τους τόπους, η Επιτροπή φρονεί ότι η υποχρέωση αυτή είναι σαφής και ακριβής. Σύμφωνα με τη διατύπωση της οδηγίας περί οικοτόπων, η υποχρέωση αυτή έπρεπε να εκπληρωθεί πριν από τις 9 Ιουνίου 1995, έστω και αν υποτεθεί ότι ορισμένα κράτη μέλη θέλησαν να αναμείνουν την έκδοση του εντύπου, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το έντυπο αυτό γνωστοποιήθηκε στα κράτη μέλη στις 19 Δεκεμβρίου 1996. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη, τα οποία υποχρεούνταν να καταρτίσουν τον κατάλογο προτεινομένων τόπων καθώς και να διαθέτουν τις συναφείς πληροφορίες το αργότερο έως τις 10 Ιουνίου 1995, μπορούσαν εν τάχει να παραθέσουν τις πληροφορίες αυτές στο έντυπο και να τις κοινοποιήσουν στην Επιτροπή.

64. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο κατάλογος που πρότεινε η Ιρλανδία στις 28 Απριλίου 1997 προδήλως δεν ανταποκρίνεται στις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο της οδηγίας για τους οικοτόπους και ότι, ως εκ τούτου, πρέπει να θεωρηθεί ως ελλιπής. Εξάλλου, η Ιρλανδική Κυβέρνηση αναγνωρίζει το γεγονός αυτό αφού, όπως η ίδια υποστηρίζει, ο κατάλογος αυτός δεν είναι ούτε εξαντλητικός ούτε οριστικός. Η Επιτροπή, παραπέμποντας σε διάφορες επιστημονικές πηγές, παραθέτει επιπλέον τύπους φυσικών οικοτόπων και ειδών καλυπτομένους από την οδηγία περί οικοτόπων, που υπάρχουν στην Ιρλανδία, τους οποίους η Ιρλανδία δεν περιέλαβε. Συναφώς, η Επιτροπή παραθέτει πολυάριθμα παραδείγματα.

65. Κατ' αρχήν, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως απαράδεκτη. Κατά την Ιρλανδία, η αιτιολογημένη γνώμη δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της νομολογίας του Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, δεν περιέχει πλήρη και διεξοδική έκθεση των λόγων που ώθησαν

την Επιτροπή στην πεποίθηση ότι το οικείο κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη.

66. Επιπλέον, η εν λόγω γνώμη δεν αναφέρει τους αυτούς λόγους και τις αυτές αιτιάσεις με αυτούς που αναφέρονται στην προσφυγή. Συναφώς, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι η αιτιολογημένη γνώμη αναφέρει μόνον την καθυστέρηση του οικείου κράτους μέλους προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας για τους οικοτόπους, αλλά δεν παραθέτει τις συγκεκριμένες αιτιάσεις που περιέχει το δικόγραφο της προσφυγής κατά τις οποίες η Ιρλανδία δεν συμμορφώθηκε προς τις ουσιαστικές απαιτήσεις της διατάξεως αυτής.

67. Επικουρικώς, η Ιρλανδία παραδέχεται ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, δεν ανακοίνωσε στην Επιτροπή ούτε τον πλήρη κατάλογο τόπων τον οποίο προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας για τους οικοτόπους ούτε τις σχετικές με αυτούς πληροφορίες. Προβάλλει ότι η καθυστέρηση αυτή οφείλεται σε εσωτερικές δυσχέρειες. Συγκεκριμένα, προκειμένου να λάβει τη συναίνεση του πληθυσμού για τους φιλόδοξους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας, η Ιρλανδία έκρινε αναγκαίο να προβεί σε ένα τεράστιο πρόγραμμα έρευνας σχετικά με τις απόψεις του πληθυσμού.

Επί του δευτέρου ισχυρισμού

68. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, εντός της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, οι ιρλανδικές αρχές δεν διαβίβασαν κανένα πλήρες πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τους τόπους που είχαν περιλάβει στον διαβιβασθέντα κατάλογο. Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι μέχρι τότε η Ιρλανδία εξακολουθούσε να μην έχει εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή.

69. Για τους ανωτέρω λόγους, η Ιρλανδία εμμένει στη θέση της, ότι η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Επικουρικώς, η Ιρλανδία αναγνωρίζει ότι δεν παρέσχε το σύνολο των σχετικών με τους τόπους πληροφοριών. Εντούτοις, διευκρινίζει ότι το καθεστώς που προβλέπει η εθνική της νομοθεσία διασφαλίζει, στο εθνικό της έδαφος, έναν ορισμένο βαθμό προστασίας των ειδών και των φυσικών οικοτόπων τους οποίους αφορά η οδηγία περί οικοτόπων. Επιπλέον, η Ιρλανδία προβάλλει ότι καταβάλλει κάθε προσπάθεια προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις της.

2. Στην υπόθεση C-71/99

Επί του πρώτου ισχυρισμού

70. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν της απέστειλε ένα πλήρη κατάλογο τόπων ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις της οδηγίας περί οικοτόπων. Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, η Επιτροπή προβάλλει τρία επιχειρήματα.

71. Κατ' αρχάς, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές παραδέχονται εμμέσως το γεγονός αυτό αφού, με την από 15 Απριλίου 1998 επιστολή, προέβαλαν «ότι είχαν την πρόθεση να προσδιορίσουν περαιτέρω και άλλους τόπους πέραν αυτών που είχαν ήδη μέχρι τούδε προσδιορίσει, προκειμένου να ολοκληρώσουν το σύστημα των ζωνών διατηρήσεως Natura 2000».

72. Ακολούθως, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η σύγκριση των χαρακτηρισμών στις οποίες προέβησαν οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές με τα επιστημονικά δεδομένα που παρέσχον οι ίδιες αποδεικνύει περίτρανα το γεγονός αυτό. Η Επιτροπή επικαλείται στοιχεία τα οποία παρατίθενται στο εγχειρίδιο που εξέδωσε το Bundesamt für Naturschutz [26] (ομοσπονδιακό γραφείο για την προστασία του περιβάλλοντος), *Το ευρωπαϊκό σύστημα των ζωνών διατηρήσεως Natura 2000 — Εγχειρίδιο του BfN σχετικά με τη μεταφορά της οδηγίας πανίδα-χλωρίδα-οικότοποι και της οδηγίας για την προστασία των πτηνών*, Bonn-Bad Godesberg, 1998 [27]. Αυτός ο κεντρικός διοικητικός και ερευνητικός οργανισμός της Ομοσπονδίας, που υπάγεται στο Ομοσοπνδιακό Υπουργείο Περιβάλλοντος και είναι αρμόδιος για τους τομείς της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της χωροταξίας, είχε καταγράψει όλους τους τύπους φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και άγριων ειδών του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας περί οικοτόπων που βρίσκονται στη Γερμανία. Αποδεικνύεται ότι οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές δεν περιέλαβαν στον κατάλογο τόπων που διαβίβασαν στην Επιτροπή ορισμένους τύπους οικοτόπων που υπάρχουν στη Γερμανία.

26 — Στο εξής: BfN.

27 — Στο εξής: εγχειρίδιο.

73. Η Επιτροπή υποστηρίζει επιπλέον ότι οι τόποι που προτάθηκαν για ορισμένους τύπους οικοτόπων δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της οδηγίας περί οικοτόπων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, για έναν σημαντικό τύπο οικοτόπων προτάθηκε ένας εξαιρετικά περιορισμένος αριθμός τόπων ή στο γεγονός ότι, για σημαντικά τμήματα του εθνικού εδάφους, ιδίως για τις βιογεωγραφικές περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 1, στοιχείο γ', iii, της οδηγίας περί οικοτόπων, ουδείς τόπος προτάθηκε. Η Επιτροπή παραθέτει τους τύπους φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και τα είδη του παραρτήματος ΙΙ για τα οποία ουδείς τόπος προτάθηκε στις βιογεωγραφικές περιοχές: ηπειρωτική και ατλαντική. Έτσι, κατά την Επιτροπή, στην ηπειρωτική περιοχή υπάρχουν 81 τύποι φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι. Ωστόσο, οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές πρότειναν μόνον 28 τύπους φυσικών οικοτόπων στους καταλόγους τόπων που απέστειλαν στην Επιτροπή. Επίσης, στην βιογεωγραφική αυτή περιοχή, από τους 85 οικοτόπους αγρίων ειδών του παραρτήματος ΙΙ μόνον 56 προτάθηκαν με τους καταλόγους που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή. Η ίδια διαπίστωση πρέπει να γίνει και ως προς την ατλαντική περιοχή.

74. Τέλος, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας πρότεινε ελάχιστους τόπους λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων του παραρτήματος ΙΙΙ και του σκοπού που επιδιώκει η οδηγία περί οικοτόπων ο οποίος συνίσταται στην διατήρηση των οικοτόπων.

75. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποστηρίζει ότι η τήρηση της υποχρεώσεώς της να διαβιβάσει τον κατάλογο των συναφών εθνικών τόπων τον οποίο προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1,

πρώτο εδάφιο της οδηγίας περί οικοτόπων εξηρτάτο από τη λήψη του τυποποιημένου εντύπου που θα κατάρτιζε η Επιτροπή. Δεδομένου ότι το έντυπο αυτό γνωστοποιήθηκε μόλις στις 19 Δεκεμβρίου 1996 η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας περιήλθε σε αδυναμία να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της από την εν λόγω οδηγία εντός των προθεσμιών που είχε τάξει η Επιτροπή.

Συγκεκριμένα, κατά τη Γερμανική Κυβέρνηση, η τήρηση της προαναφερθείσας υποχρεώσεως συνεπάγεται την εκτέλεση σημαντικών και λεπτών προπαρασκευστικών εργασιών. Η Γερμανική Κυβέρνηση παρατηρεί συναφώς ότι τα επιστημονικά κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την επιλογή των συναφών τόπων είναι πολυάριθμα και περίπλοκα. Τονίζει επίσης ότι το έντυπο είναι το πρώτο έγγραφο το οποίο προσδιόρισε τις πληροφορίες που παρέχουν τη δυνατότητα επιλογής των οικείων τόπων. Ως εκ τούτου, ήταν επιτακτική η ανάγκη για τη Γερμανική Κυβέρνηση να έχει στη διάθεσή της το έντυπο πριν προχωρήσει στις προπαρασκευαστικές εργασίες. Κατά συνέπεια, η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η προβλεπόμενη προθεσμία για την εκτέλεση της υποχρεώσεως αυτής δεν ήταν δυνατό να αρχίσει, το νωρίτερο, πριν από την γνωστοποίηση του εντύπου. Ωστόσο, η Γερμανική Κυβέρνηση διαπιστώνει ότι η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την προσφυγή μολονότι η προθεσμία δεν είχε ακόμη λήξει κατά την ημερομηνία εκείνη.

76. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποστηρίζει επιπλέον ότι στα κράτη μέλη παρέχεται ευρεία εξουσία εκτιμήσεως ως προς την επιλογή των τόπων που πρέπει να περιλαμβάνονται στον κατάλογο που διαβιβάζεται στην Επιτροπή. Είχαν επομένως το δικαίωμα να μην γνωστοποιήσουν παρά μόνον τους τόπους που κρίνουν ότι είναι κατάλληλοι και αναγκαίοι για τη σύσταση ενός συνεκτικού ευρωπαϊκού δικτύου βάσει τεχνικών κριτηρίων και λαμβανομένων υπόψη των σκοπών της οδηγίας περί οικοτόπων. Κατά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το εθνικό επίπεδο είναι το πλέον πρόσφορο προκειμένου να υπάρξει η κατάλληλη επιλογή των τόπων στους οποίους βρίσκονται οι φυσικοί οικότοποι του παραρτήματος I και οι οικότοποι ειδών του παραρτήματος II. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη γνωρίζουν καλύτερα τους τόπους που βρίσκονται στο έδαφός τους. Ως εκ τούτου, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας φρονεί ότι δεν χρειαζόταν να γνωστοποιήσει όλους τους τόπους που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της οδηγίας.

77. Τέλος, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αμφισβητεί την εγκυρότητα των επιστημονικών πηγών στις οποίες στηρίχθηκε η Επιτροπή προκειμένου να αποδείξει ότι η Γερμανία είχε διαβιβάσει ελλιπή κατάλογο. Κατά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το εγχειρίδιο ουδόλως αποτελεί τον γερμανικό κατάλογο αναφοράς.

Επί του δευτέρου ισχυρισμού

78. Κατά την Επιτροπή, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν διαβίβασε, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, τις πληροφορίες σχετικά με τους τόπους που είχαν καταγραφεί.

79. Συναφώς, η Επιτροπή παραθέτει τους καταλόγους τόπων που της απέστειλαν τα διάφορα Länder και οι οποίοι δεν περιείχαν τις προβλεπόμενες πληροφορίες ή δεν είχαν καταγραφεί στο κατάλληλο έντυπο.

80. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν διατυπώνει καμία παρατήρηση επί του σημείου αυτού.

3. Στην υπόθεση C-220/99

Επί του πρώτου ισχυρισμού

81. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, η Γαλλική Δημοκρατία της είχε αποστείλει μόνον έναν κατάλογο με 535 τόπους. Επιπλέον, στις 15 Μαρτίου 1999, ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή προέβη σε έλεγχο,ο κατάλογος αυτός περιελάμβανε 672 τόπους. Ο αριθμός αυτός προκύπτει από την πρόσθεση των καταλόγων που γνωστοποίησε η Γαλλική Δημοκρατία με τις προαναφερθείσες επιστολές. Οι τόποι αυτοί αντιπροσωπεύουν συνολική επιφάνεια 14 530 τ.χλμ περίπου για το ηπειρωτικό τμήμα, ήτοι περίπου 2,5 % του εθνικού εδάφους.

82. Η Επιτροπή προβάλλει επίσης, κατ' ουσίαν, τρεις δέσμες επιχειρημάτων προς στήριξη αυτού του πρώτου ισχυρισμού.

83. Κατ' αρχάς παρατηρεί ότι, όπως συνομολογεί και η ίδια η Γαλλική Δημοκρατία, αυτός ο κατάλογος είναι ελλιπής. Οι γαλλικές αρχές ανέφεραν συγκεκριμένα ότι ο κατάλογος τόπων που διαβιβάστηκε δεν περιελάμβανε καμία στρατιωτική περιοχή και ότι ο κατάλογος στρατιωτικών περιοχών οι οποίες θα μπορούσαν να περιληφθούν στο δίκτυο Natura 2000 θα αποστέλονταν χωριστά.

84. Ακολούθως, η Επιτροπή παρατηρεί ότι από τη σύγκριση των διαθέσιμων επιστημονικών δεδομένων σχετικά με τους τύπους φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και άγριων ειδών του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας περί οικοτόπων που υπάρχουν στη Γαλλία με τους καταλόγους που διαβίβασαν οι γαλλικές αρχές στην Επιτροπή προκύπτει ότι διάφοροι τύποι φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και ειδών του παραρτήματος ΙΙ δεν είχαν προταθεί. Ωστόσο, το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων επιβάλλει ρητώς στα κράτη μέλη να προτείνουν τόπους για όλους τους τύπους φυσικών οικοτόπων και άγριων ειδών που αναφέρονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ. Η παραβίαση της υποχρεώσεως αυτή θα πρέπει να συνεπάγεται αυτομάτως τη διαπίστωση της προσαπτομένης παραβάσεως.

85. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, ο αριθμός των τόπων που διαβιβάστηκαν είναι ανεπαρκής υπό το πρίσμα των ευρισκομένων στο γαλλικό έδαφος τόπων που πρέπει να περιληφθούν στον εθνικό κατάλογο. Η Επιτροπή υπενθυμίζει συναφώς ότι εθνική επιστημονική καταγραφή που ολοκληρώθηκε το 1996 [28] από το εθνικό μουσείο φυσικής ιστορίας [29] υπό την αιγίδα της Γαλλικής Κυβερνήσεως παρέχει τη δυνατότητα μεταξύ άλλων ιεραρχήσεως των 1 695 «φυσικών ζωνών οικολογικού ενδιαφέροντος από την άποψη της πανίδος και της χλωρίδος» που είχαν εντοπιστεί σε προγενέστερες εργασίες που είχαν πραγματοποιηθεί υπό την αιγίδα της γαλλικής διοικήσεως. Φαίνεται ότι η ιεράρχηση αυτή πραγματοποιήθηκε βάσει των κριτηρίων που προσδιορίζονται στο παράρτημα ΙΙΙ της

28 — Στο εξής: καταγραφή.

29 — Στο εξής: μουσείο.

οδηγίας περί οικοτόπων, όπως αποδεικνύεται από το τεχνικό έγγραφο του μουσείου που κατηύθυνε την εργασία αυτή. Η Επιτροπή προσθέτει ότι είχε ρητώς ζητήσει να της αποσταλεί ο κατάλογος αυτός, αλλά η Γαλλική Δημοκρατία ουδέποτε ικανοποίησε το αίτημα αυτό.

86. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Γαλλική Κυβέρνηση αποφάσισε να αποκλείσει 319 τόπους και να μην δεχθεί παρά μόνον 1 316 «αξιοσημείωτους» ή πολύ «ενδιαφέροντες» τόπους που κάλυπταν περίπου το 13 % του εθνικού εδάφους. Αναγνωρίζει ότι η Γαλλική Δημοκρατία διαθέτει ένα ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως προκειμένου να προβεί σε μια επιλογή κατά το υπό εξέταση στάδιο, ιδίως ότι έχει το δικαίωμα να αποκλείσει από τον κατάλογο τους τόπους που είναι ακατάλληλοι λαμβανομένων υπόψη των επιστημονικών κριτηρίων που εφαρμόζει. Ωστόσο, η Επιτροπή φρονεί ότι ο εθνικός κατάλογος τόπων που διαβίβασε η Γαλλική Κυβέρνηση έπρεπε να είναι όσο το δυνατόν εκτενέστερος και να περιλαμβάνει όλους τους αντιπροσωπευτικούς και κατάλληλους τόπους της γαλλικής επικράτειας στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και ειδών των παραρτημάτων Ι και ΙΙ. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν είναι βέβαιη ως προς το αν οι 319 τόποι που αποκλείστηκαν από τον διαβιβασθέντα εθνικό κατάλογο δεν είναι ούτε αντιπροσωπευτικοί ούτε κατάλληλοι. Συναφώς, η Επιτροπή τονίζει ότι η Γαλλική Κυβέρνηση δεν ανακοίνωσε τα επιστημονικά κριτήρια βάσει των οποίων προέβη στον αποκλεισμό των τόπων αυτών.

87. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, και αν ακόμη υποτεθεί ότι ο αποκλεισμός των τόπων αυτών είναι δικαιολογημένος, το μουσείο κατέγραψε 1 316 τόπους τους οποίους χαρακτήρισε ως «αξιοσημείωτους» ή «πολύ ενδιαφέροντες». Κατά συνέπεια, στο μέτρο που ο κατάλογος τον οποίο διαβίβασε η Γαλλική Δημοκρατία δεν περιλαμβάνει παρά μόνον 672 τόπους, ο κατάλογος αυτός είναι προδήλως ελλιπής εκτός και αν η Γαλλική Δημοκρατία αποδείξει ότι οι τόποι που αποκλείστηκαν δεν προσφέρουν τη δυνατότητα της διατηρήσεως των ειδών και των οικοτόπων στους οποίους αναφέρεται η οδηγία. Επιπλέον, θα αποδεικνυόταν ότι ο κατάλογος που διαβίβασε η Γαλλική Δημοκρατία δεν αντιπροσωπεύει παρά μόνον το 2,5 % του εδάφους της ενώ οι 1 316 τόποι που χαρακτηρίστηκαν ως «αξιοσημείωτοι» ή ως «πολύ ενδιαφέροντες» από το Μουσείο αντιστοιχούν στο 13,6 % του εθνικού εδάφους της.

88. Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι γαλλικές αρχές έλαβαν υπόψη τους κριτήρια τα οποία δεν προβλέπει η οδηγία περί οικοτόπων προκειμένου να επιλέξουν τους τόπους που θα έπρεπε να περιληφθούν στον κατάλογο που θα διαβιβαζόταν στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο της 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο. Έτσι, σε δύο εγκυκλίους, οι γαλλικές αρχές αναφέρουν ότι η ανακοίνωση των τόπων στην Επιτροπή εξαρτάται από τη συγκατάθεση των ενδιαφερομένων τοπικών παραγόντων και από τις συγκεντρωθείσες γνώμες.

89. Η Γαλλική Δημοκρατία αμφισβητεί την προσαπτόμενη σε αυτή παράβαση. Οι αμυντικοί της ισχυρισμοί μπορούν να συνοψιστούν ως εξής.

90. Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η αιτίαση σχετικά με τον ανεπαρκή αριθμό των τόπων που διαβιβάστηκαν κατά το πέρας του πρώτου σταδίου προσδιορισμού ΕΖΔ πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη στο μέτρο που η Επιτροπή δεν προέβαλε την αιτίαση αυτή με την από 6 Νοεμβρίου 1997 αιτιολογημένη γνώμη της.

91. Η Γαλλική Δημοκρατία υπενθυμίζει ότι κατά πάγια νομολογία η παράβαση πρέπει να κρίνεται κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας. Αναγνωρίζει ότι μέχρι τούδε δεν υπέβαλε κατάλογο με το σύνολο των τόπων που προτίθεται να περιλάβει στον κατάλογο που πρόκειται να διαβιβάσει στην Επιτροπή κατά το πέρας του πρώτου σταδίου. Εντούτοις, φρονεί ότι το Δικαστήριο πρέπει να συνεκτιμήσει το γεγονός ότι στις 22 Ιουλίου 1999 είχε διαβιβάσει έναν κατάλογο με 1 029 τόπους που κάλυπταν περίπου το 5 % του εθνικού εδάφους. Επιπλέον, τονίζει ότι, παρά την παράλειψη διαβιβάσεως του πλήρους γαλλικού καταλόγου, διοργανώθηκαν τέσσερα βιογεωγραφικά [30] σεμινάρια. Κατά συνέπεια, η ενδεχόμενη παράβαση που είναι δυνατό να καταλογιστεί στη Γαλλική Δημοκρατία δεν αποτέλεσε ανασταλτικό φραγμό για το κοινοτικό πρόγραμμα του δικτύου Natura 2000.

92. Γαλλική Δημοκρατία αμφισβητεί την ορθότητα της ερμηνείας του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας περί οικοτόπων από την Επιτροπή. Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, σκοπός του πρώτου αυτού σταδίου της διαδικασίας προσδιορισμού των ΕΖΔ δεν είναι η εξαντλητική καταγραφή των τόπων που βρίσκονται στο έδαφος εκάστου κράτους μέλους και στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και αγρίων ειδών των παραρτημάτων Ι και ΙΙ. Το καθοριστικό κριτήριο για την κατάρτιση του καταλόγου με τους κατάλληλους τόπους είναι ποιοτικό και όχι ποσοτικό. Με άλλα λόγια, η ορθότητα του εθνικού καταλόγου πρέπει να κριθεί, όχι βάσει του αριθμού των τόπων που γνωστοποιούνται, αλλά βάσει της αντιπροσωπευτικότητας των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών που περιλαμβάνεται στην εθνική πρόταση, που εκτιμάται κυρίως βάσει του βαθμού σπανιότητάς τους και της κατανομής τους στο εθνικό έδαφος. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, ο τελευταίος κατάλογος τόπων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή αποτελεί μια πρόταση επαρκώς αντιπροσωπευτικών φυσικών οικοτόπων και οικοτόπων ειδών λαμβανομένων υπόψη των σκοπών της οδηγίας περί οικοτόπων. Η Γαλλική Κυβέρνηση προβάλλει επιπλέον ότι το Δικαστήριο θα κληθεί να διευκρινίσει το σημείο αυτό στην υπόθεση C-371/98, First Corporate Shipping [31].

93. Η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί επίσης ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να κρίνει την ορθότητα ή την επάρκεια του αριθμού των τόπων που αναγράφονται στον κατάλογο τον οποίο τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή κατά το πέρας αυτού του πρώτου σταδίου προσδιορισμού των ΕΖΔ. Οι εκτιμήσεις αυτές θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν μόνο στο πλαίσιο βιογεωγραφικών σεμιναρίων.

94. Η Γαλλική Δημοκρατία αναγνωρίζει ότι, βάσει των κριτηρίων της οδηγίας περί οικοτόπων, το Μουσείο προέβη στην εθνική εναρμόνιση τοπικών προτάσεων που διατύπωσε κάθε τοπικό επιστημονικό συμβούλιο φυσικής κληρονομιάς. Κατά το πέρας της εθνικής διαδικασίας [32], το Μουσείο είχε επιλέξει 1 695 τόπους εκ των οποίων 1 316 τόποι είχαν κριθεί «αξιοσημείωτοι» ή «πολύ ενδιαφέροντες». Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστήριξε ωστόσο ότι ο κατάλογος του μουσείου ήταν εν μέρει απηρχαιωμένος, λαμβανομένων υπόψη των λοιπών επιστημονικών στοιχείων που είχε στη διάθεσή του.

30 — Διοργανωθέντα από την Επιτροπή προκειμένου να αξιολογηθούν και να εναρμονιστούν οι προτάσεις των κρατών μελών προκειμένου να καταστεί δυνατή η σύσταση ενός συνεκτικού δικτύου.

31 — Απόφαση που δημοσιεύθηκε εν τω μεταξύ στις 7 Ιανουαρίου 2000 (Συλλογή 2000, σ. I-9235).

32 — Στην οποία παρενέβη το εθνικό συμβούλιο για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

95. Όσον αφορά την παράλειψη μνείας στρατιωτικών περιοχών στον κατάλογο τόπων που διαβιβάστηκε, η Γαλλική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι οι τελευταίοι κατάλογοι τόπων που διαβίβασε περιέχουν αρκετές στρατιωτικές περιοχές και ότι οι προτάσεις αυτές θα αποτελέσουν αντικείμενο συμπληρωματικής ανακοινώσεως στην οποία θα παρατίθενται, πέραν των συναφών τόπων, οι σχετικές με αυτούς πληροφορίες.

Επί του δευτέρου ισχυρισμού

96. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, μεταξύ των 672 που ανακοίνωσε η Γαλλική Δημοκρατία, 379 συνοδεύονται προσηκόντως από τις σχετικές με αυτούς πληροφορίες, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας περί οικοτόπων, ενώ για τους υπόλοιπους 293 τόπους λείπουν οι πληροφορίες αυτές.

97. Η Γαλλική Κυβέρνηση παραδέχεται ότι δεν απέστειλε κανένα έντυπο εντός της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, αλλά υποστηρίζει ότι αδυνατούσε να ανταποκριθεί εμπροθέσμως στην υποχρέωση αυτή. Θεωρεί συγκεκριμένα ότι η καθυστέρηση στην κατάθεση του εντύπου από την Επιτροπή είχε συνέπειες στο σύνολο της εθνικής διαδικασίας. Υποστηρίζει ότι λόγω της καθυστερήσεως αυτής, κατήρτισε το δικό της έντυπο σε ηλεκτρονική μορφή και κάλεσε τις νομαρχίες να το χρησιμοποιήσουν προκειμένου να συλλέξουν τις πληροφορίες σχετικά με τους τόπους που επελέγησαν. Όταν η Επιτροπή γνωστοποίησε το έγγραφο αυτό, οι γαλλικές αρχές ήσαν υποχρεωμένες να μεταφέρουν και να τροποποιήσουν το σύνολο των στοιχείων που περιείχε ο εθνικός πίνακας για κάθε τόπο προκειμένου να τα προσαρμόσουν στο έντυπο. Ο αναγκαίος χρόνος για την αναπροσαρμογή αυτή — και επομένως η επιπλέον καθυστέρηση που προέκυψε εντεύθεν — δεν είναι δυνατό να καταλογιστεί στις γαλλικές αρχές δεδομένου ότι οφείλεται κυρίως στην καθυστέρηση με την οποία η Επιτροπή κατήρτισε το έντυπο. Επομένως, η Επιτροπή δεν δικαιούται να αιτιάται τα κράτη μέλη για τη δική της καθυστέρηση. Η Γαλλική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία κινήθηκε πριν από τη γνωστοποίηση του εντύπου και ότι η διαδικασία αυτή έφθασε μέχρι του σταδίου της αιτιολογημένης γνώμης σε λιγότερο από ένα έτος από της γνωστοποιήσεως αυτής.

IV — Εκτίμηση

Α — Επί των ενστάσεων απαραδέκτου που προέβαλαν η Ιρλανδία και η Γαλλική Δημοκρατία

1. Στην υπόθεση C-67/99

98. Σκοπός του σταδίου της διαδικασίας που προηγείται της ασκήσεως της προσφυγής το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 169 της Συνθήκης έγκειται στο να παρασχεθεί στο οικείο κράτος μέλος η δυνατότητα, αφενός, να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο και, αφετέρου, να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς του ισχυρισμούς κατά των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή.

99. Σκοπός του εγγράφου οχλήσεως είναι να προσδιορίσει το αντικείμενο της διαφοράς και να παράσχει στο κράτος μέλος, που καλείται να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του, τα αναγκαία στοιχεία για την προετοιμασία της άμυνάς του [33]. Η αιτιολογημένη γνώμη πρέπει να διευκρινίζει τις αιτιάσεις που περιέχει το έγγραφο οχλήσεως εκθέτοντας με λογική πληρότητα λεπτομερώς τους λόγους που ώθησαν την Επιτροπή να σχηματίσει την πεποίθηση ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το κοινοτικό δίκαιο [34].

100. Ο κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο το νομότυπο της διαδικασίας που στηρίζεται στο άρθρο 169 της Συνθήκης επιβάλλει στην Επιτροπή να αναπτύσσει με το εισαγωγικό δικόγραφό της τις ίδιες αιτιάσεις με αυτές που προέβαλε με την αιτιολογημένη γνώμη, δεν εμποδίζει την Επιτροπή να διευκρινίζει το αντικείμενο της προσφυγής της προβάλλοντας ακριβέστερα στοιχεία σε σχέση με αυτά της αιτιολογημένης γνώμης. Εντούτοις, πράττοντας αυτό, η Επιτροπή δεν μπορεί να μεταβάλει το αντικείμενο της διαφοράς [35].

101. Φρονώ, όπως η Επιτροπή, ότι η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Ιρλανδία είναι αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί.

102. Το αντικείμενο της διαφοράς, όπως εκτίθεται από την Επιτροπή τόσο με το έγγραφο οχλήσεως της 24ης Απριλίου 1996, με το συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως της 11ης Ιουλίου 1997, με την αιτιολογημένη γνώμη της 19ης Δεκεμβρίου 1997 ως και με το εισαγωγικό δικόγραφο της 25ης Φεβρουαρίου 1999, προσδιορίζεται με σαφήνεια. Από τα διάφορα αυτά έγγραφα και, κυρίως, από την αιτιολογημένη γνώμη προκύπτει ότι η Επιτροπή προσάπτει στην Ιρλανδία ότι δεν διαβίβασε ούτε τον οριστικό και πλήρη κατάλογο των τόπων που μπορούν να θεωρηθούν ως ΕΖΔ ούτε τις σχετικές με αυτούς πληροφορίες, όπως προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων. Η Επιτροπή επικαλείται μεταξύ άλλων την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στις διατάξεις αυτές. Έτσι, κατά την Επιτροπή, η τήρηση των διατάξεων αυτών προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη καταρτίζουν εξαντλητικό κατάλογο των τόπων που βρίσκονται στο έδαφός τους και στους οποίους απαντούν οι φυσικοί οικότοποι και οι οικότοποι ειδών που καθορίζονται κατά τρόπο σαφή και εξαντλητικό στα παραρτήματα Ι και ΙΙ. Το κράτος μέλος οφείλει επιπλέον να εξακριβώνει αν οι τόποι που έχουν καταγραφεί ανταποκρίνονται στα επιστημονικά κριτήρια που προβλέπει το παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1) της οδηγίας περί οικοτόπων. Επίσης, η Επιτροπή αιτιάται την Ιρλανδία ότι δεν χρησιμοποίησε το έντυπο που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων στο οποίο πρέπει να αναγράφονται οι πληροφορίες σχετικά με τους οικοτόπους που έχουν περιληφθεί στον κατάλογο. Το έντυπο αυτό καθορίζει με σαφήνεια τις πληροφορίες τις οποίες το κράτος μέλος οφείλει να συλλέξει σχετικά με τους τόπους αυτούς. Η Επιτροπή ανέφερε, χωρίς να υπάρξει αντίλογος στο σημείο αυτό, ότι το ουσιώδες περιεχόμενο του εντύπου είχε καθοριστεί ήδη από τον Μάιο του 1994 και ότι τα κράτη μέλη γνώριζαν έκτοτε το περιεχόμενο του εντύπου αυτού. Κατά τα λοιπά, η Ιρλανδία κατενόησε πλήρως τις

33 — Σχετικά με τα ζητήματα αυτά, βλ. μεταξύ άλλων αποφάσεις της 20ής Μαρτίου 1997, C-96/95, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1997, σ. I-1653, σκέψεις 22 και 23), και της 15ης Φεβρουαρίου 2001, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-230/99 (Συλλογή 2001, σ. I-1169, σκέψη 31).

34 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, C-279/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1997, σ. I-4743, σκέψεις 14 και 15).

35 — Βλ. απόφαση της 6ης Απριλίου 2000, C-256/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2000, σ. I-2487, σκέψεις 30 και 31).

αιτιάσεις που διατύπωσε η Επιτροπή εις βάρος της. Κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, η Ιρλανδία αναγνώρισε συγκεκριμένα ότι οι κατάλογοι που είχε διαβιβάσει δεν έπρεπε να θεωρηθούν ως πλήρεις και οριστικοί. Παραδέχθηκε επίσης ότι οι πληροφορίες που παρέσχε σχετικά με τους τόπους έχρηζαν συμπληρώσεως. Κατά συνέπεια, η Ιρλανδία κακώς υποστηρίζει ότι οι αιτιάσεις της Επιτροπής, όπως διατυπώνονται με την αιτιολογημένη γνώμη, δεν ήσαν σαφείς ή ότι αφορούσαν μόνον τις καθυστερήσεις που διαπιστώθηκαν στην εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας περί οικοτόπων.

103. Επιπλέον, από το εισαγωγικό δικόγραφο δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή τροποποίησε το αντικείμενο της διαφοράς, αλλά μάλλον ότι τεκμηρίωσε την αιτιολογημένη γνώμη παραθέτοντας συγκεκριμένα παραδείγματα των ελλείψεων που παρουσιάζουν οι κατάλογοι τους οποίους διαβίβασε η Ιρλανδία. Έτσι, μολονότι η Επιτροπή υπέδειξε στην Ιρλανδία, με την αιτιολογημένη γνώμη, ότι ο κατάλογος που διαβίβασε ήταν ελλιπής, με το εισαγωγικό δικόγραφο διευκρίνισε ότι η Ιρλανδία ουδόλως είχε προτείνει τόπους για τους τύπους οικοτόπων προτεραιότητας που σε μεγάλο βαθμό υπάρχουν στο έδαφός της, όπως είναι οι παράκτιες λιμνοθάλασσες, οι απασβεστωμένες σταθερές θίνες με Empetrum nigrum, οι απασβεστωμένες σταθερές θίνες του Ατλαντικού, οι ενεργοί τυρφώνες υψιπέδων, οι δασώδεις τυρφώνες, τα δάση των Βρεταννικών νήσων με Taxus baccata.

104. Από τις ανωτέρω αναπτύξεις προκύπτει ότι η Επιτροπή διατύπωσε στην αιτιολογημένη γνώμη με σαφήνεια τις αιτιάσεις που προβάλλει κατά της Ιρλανδίας. Επίσης, οι αιτιάσεις που διατυπώνονται στην αιτιολογημένη γνώμη και στο εισαγωγικό δικόγραφο είναι ταυτόσημες. Κατά συνέπεια, η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Ιρλανδία πρέπει να απορριφθεί.

2. Στην υπόθεση C-220/99

105. Η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί ότι, με το εισαγωγικό δικόγραφο της Επιτροπής, η προβολή του ισχυρισμού του ανεπαρκούς αριθμού των τόπων που πρέπει να επιλεγούν για τον εθνικό κατάλογο συνιστά νέο ισχυρισμό εκπροθέσμως προβαλλόμενο ο οποίος πρέπει, ως εκ τούτου, να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Η Γαλλική Δημοκρατία διευκρινίζει συγκεκριμένα ότι ο ισχυρισμός αυτός δεν προβάλλεται κατ' αυτής με την αιτιολογημένη γνώμη της 6ης Νοεμβρίου 1997.

106. Δεν συμμερίζομαι την άποψη της Γαλλικής Δημοκρατίας. Φρονώ ότι η Γαλλική Δημοκρατία συγχέει τον «ισχυρισμό» με το «επιχείρημα» που αποτελούν δύο διαφορετικές νομικές έννοιες.

107. Κατά πάγια νομολογία, πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «νέος ισχυρισμός» κάθε αιτίαση που τροποποιεί το αντικείμενο της προσφυγής. Αντιθέτως, ένα «επιχείρημα» απλώς αναπτύσσει ή διευκρινίζει το αντικείμενο της προσφυγής [36]. Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας η οποία στηρίζεται στο άρθρο 169 της Συνθήκης, οι ισχυρισμοί που προβάλλονται με την αιτιολογημένη γνώμη και με το εισαγωγικό δικόγραφο πρέπει, επί ποινή απαραδέκτου, να είναι ταυτόσημοι. Αντιθέτως, ένα νέο επιχείρημα προβάλλεται παραδεκτώς ανά πάσα στιγμή [37].

36 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 29ης Μαΐου 1997, C-153/96 P, De Rijk κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. I-2901).

37 — Βλ. προαναφερθείσα απόφαση της 6ης Απριλίου 2000, Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψεις 30 και 31.

108. Σχετικά με τη σύγχυση της Γαλλικής Δημοκρατίας, η ανάγνωση του σημείου 8 του υπομνήματός της ανταπαντήσεως είναι ιδιαιτέρως εύγλωττη. Έτσι, στο σημείο αυτό αναφέρεται ότι η πρώτη αιτίαση της Επιτροπής που στηρίζεται στην παράλειψη διαβιβάσεως πλήρους καταλόγου διακρίνεται σε «πέντε ισχυρισμούς» σκοπός των οποίων είναι να «θεμελιώσουν την αιτίαση αυτή». Ομοίως, πάντοτε στο σημείο 8, διευκρινίζεται ότι αυτοί οι πέντε ισχυρισμοί «συγκλίνουν [...] σε ένα και το αυτό αίτημα». Η Γαλλική Δημοκρατία παραδέχεται επομένως ότι αυτοί «οι πέντε ισχυρισμοί» που προβάλλονται προς στήριξη της «πρώτης αιτιάσεως» δεν τροποποιούν το αντικείμενό της. Πράττοντας τούτο, η Γαλλική Δημοκρατία χαρακτηρίζει ως «ισχυρισμό» αυτό που από νομικής απόψεως αποτελεί «επιχείρημα».

109. Οι ισχυρισμοί που προέβαλε η Επιτροπή, τόσο με την αιτιολογημένη γνώμη της 6ης Νοεμβρίου 1997 όσο και με το εισαγωγικό δικόγραφο της 3ης Ιουνίου 1999, είναι ταυτόσημοι. Πράγματι, η Επιτροπή αιτιάται τη Γαλλική Δημοκρατία διότι δεν διαβίβασε τον πλήρη κατάλογο όλων των τόπων που υπάρχουν στο έδαφός της στους οποίους απαντούν οι φυσικοί οικότοποι και οι οικότοποι ειδών που ορίζονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της οδηγίας περί οικοτόπων, όπως προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο. Επιπλέον, η Επιτροπή αιτιάται τη Γαλλική Δημοκρατία για το γεγονός ότι παρέλειψε να αποστείλει μαζί με τον διαβιβασθέντα κατάλογο τις πληροφορίες που απαιτεί το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο. Με το εισαγωγικό δικόγραφό της, προς στήριξη του πρώτου ισχυρισμού, η Επιτροπή προβάλλει διάφορα επιχειρήματα τα οποία τον αναπτύσσουν ή διευκρινίζουν το αντίκειμενό του, αλλά τα οποία ουδόλως τροποποιούν το περιεχόμενό του. Έτσι, διατυπώνεται εις βάρος της Γαλλικής Δημοκρατίας η αιτίαση ότι δεν διαβίβασε τον κατάλογο των στρατιωτικών περιοχών τις οποίες είχε ανακοινώσει, ότι δεν περιέλαβε στον κατάλογο πολυάριθμους τόπους της γαλλικής επικράτειας στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και ειδών που παρατίθενται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της οδηγίας περί οικοτόπων και ότι δεν περιέλαβε στον κατάλογο που διαβίβασε στην Επιτροπή το σύνολο των τόπων που κατέγραψε το μουσείο και οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως «αξιοσημείωτοι» ή ως «πολύ ενδιαφέροντες».

110. Από τις ανωτέρω απαντήξεις προκύπτει ότι η Επιτροπή, με το εισαγωγικό της δικόγραφο, δεν προέβαλε κάποιον νέο ισχυρισμό μη περιλαμβανόμενο στην αιτιολογημένη γνώμη. Κατά συνέπεια, η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Γαλλική Δημοκρατία πρέπει να απορριφθεί.

Β — *Επί του πρώτου ισχυρισμού*

1. Επί του περιθωρίου εκτιμήσεως των κρατών μελών κατά το πρώτο στάδιο προσδιορισμού των ΕΖΔ

111. Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν η Ιρλανδία, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η Γαλλική Δημοκρατία, κατά το πρώτο στάδιο προσδιορισμού των ΕΖΔ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να καταρτίσουν εξαντλητικό κατάλογο των τόπων του εδάφους τους στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και τοπικών ειδών που ορίζονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της οδηγίας περί οικοτόπων. Η επιλογή αυτή πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τα επιστημονικά κριτήρια του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1) της εν λόγω οδηγίας.

112. Με την προαναφερθείσα απόφαση First Corporate Shipping, το Δικαστήριο έκρινε πράγματι ότι, «για την κατάρτιση σχεδίου καταλόγου τόπων κοινοτικής σημασίας, ώστε να επιτύχει τη σύσταση ενός συνεκτικού ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου ΕΖΔ, η Επιτροπή πρέπει να διαθέτει *πλήρη καταγραφή* των τόπων που παρουσιάζουν, σε εθνικό επίπεδο, ουσιώδες οικολογικό ενδιαφέρον όσον αφορά τον σκοπό της διατηρήσεως των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας τον οποίο επιδιώκει η οδηγία περί οικοτόπων. Προς τούτο, η εν λόγω καταγραφή γίνεται βάσει των κριτηρίων που καθορίζει το παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1) της οδηγίας αυτής» [38].

113. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι μόνον κατά τον τρόπο αυτόν είναι δυνατή η υλοποίηση «του σκοπού που εκτίθεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων και συνίσταται στη διατήρηση ή στην αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως των οικείων τύπων φυσικών οικοτόπων και των οικείων οικοτόπων των ειδών στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών, η οποία μπορεί να βρίσκεται εκατέρωθεν των συνόρων δύο ή πλειόνων κρατών της Κοινότητας» [39]. Κατά το Δικαστήριο, πράγματι, «η ικανοποιητική κατάσταση της διατηρήσεως ενός οικοτόπου ή ενός είδους πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με το σύνολο του ευρωπαϊκού εδάφους των κρατών μελών όπου έχει εφαρμογή η Συνθήκη. Έτσι, λαμβανομένου υπόψη του ότι ένα κράτος μέλος δεν είναι σε θέση, οσάκις καταρτίζει τον εθνικό κατάλογο τόπων, να έχει ακριβή και εμπεριστατωμένη γνώση της καταστάσεως των οικοτόπων εντός των λοιπών κρατών μελών, δεν μπορεί, από μόνο του, είτε λόγω οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών απαιτήσεων, είτε λόγω περιφερειακών και τοπικών ιδιομορφιών, να αποκλείει τόπους έχοντες, σε εθνικό επίπεδο, οικολογικό ενδιαφέρον το οποίο είναι ουσιώδες όσον αφορά τον σκοπό της διατηρήσεως, διότι ειδάλλως θα έθετε σε κίνδυνο την υλοποίηση του σκοπού αυτού σε κοινοτικό επίπεδο» [40].

114. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να καταγράφουν στον κατάλογο τόπων που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων, όλους τους τόπους στους οποίους, σύμφωνα με τα κατάλληλα επιστημονικά κριτήρια του παραρτήματός ΙΙΙ (στάδιο 1), απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και ειδών των παραρτημάτων Ι και ΙΙ. Αυτός ο «πλήρης κατάλογος» πρέπει επιπλέον να διαβιβάζεται στην Επιτροπή εντός της προβλεπόμενης από την οδηγία περί οικοτόπων προθεσμίας. Επομένως, ως «πλήρης κατάλογος» πρέπει να νοείται ο κατάλογος που περιλαμβάνει όλους τους τόπους στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και τοπικών ειδών που καθορίζουν τα παραρτήματα Ι και ΙΙ οι οποίοι ανταποκρίνονται στα κριτήρια του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1) και στις συναφείς επιστημονικές πληροφορίες.

115. Κατά συνέπεια, εφόσον προκύπτει ότι ένα κράτος μέλος δεν κατέγραψε στον κατάλογο ένα τόπο με τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά ή ότι δεν διαβίβασε τον εν λόγω κατάλογο στην Επιτροπή κατά το πέρας του πρώτου σταδίου του προσδιορισμού των ΕΖΔ που προβλέπει η οδηγία περί οικοτόπων, θα είναι δυνατό να διαπιστωθεί ότι αυτό το κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων.

38 — Σκέψη 22, η υπογράμμιση δική μου.

39 — Αυτόθι, σκέψη 23.

40 — Αυτόθι.

116. Όσον αφορά τις συναφείς επιστημονικές πληροφορίες τις οποίες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα κράτη μέλη προκειμένου να προβούν στην επιλογή αυτή, πρέπει να τονιστεί ότι η οδηγία περί οικοτόπων δεν προσδίδει νομική αξία σε καμία συγκεκριμένη επιστημονική πηγή. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να προσκομίζουν όλα τα επιστημονικά αποδεικτικά στοιχεία που τους έδωσαν τη δυνατότητα να επιλέξουν τους τόπους του εδάφους τους που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων. Στην Επιτροπή εναπόκειται, αν παραστεί ανάγκη, να αποδείξει ότι τα στοιχεία αυτά δεν θεωρούνται επιστημονικής αξίας [41].

117. Βάσει των προαναφερθεισών αρχών προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει αν τα συγκεκριμένα κράτη μέλη παρέβησαν ή όχι τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων.

2. Στην υπόθεση C-67/99

118. Η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως αυτή παρουσιάζεται κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη προθεσμίας. Οι μεταβολές που επέρχονται στη συνέχεια δεν λαμβάνονται υπόψη από το Δικαστήριο [42].

119. Η Ιρλανδία αναγνωρίζει ότι δεν διαβίβασε τον πλήρη κατάλογο των τόπων του εδάφους της στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και ειδών των παραρτημάτων Ι και ΙΙ της οδηγίας περί οικοτόπων. Η Ιρλανδία διευκρίνισε στην Επιτροπή ότι θα ανταποκρινόταν στις υποχρεώσεις της σύμφωνα με χρονοδιάγραμμα το οποίο δεν τηρεί τις προθεσμίες που τάσσει η εν λόγω οδηγία.

120. Είναι πρόδηλο ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, η Ιρλανδία δεν διαβίβασε στην Επιτροπή τον κατάλογο όλων των τόπων του εδάφους της στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και ειδών του παραρτήματος Ι και ΙΙ της οδηγίας περί οικοτόπων.

121. Επομένως, η Ιρλανδία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο τόπων του εδάφους της εντός της προθεσμίας που έτασσε η οδηγία περί οικοτόπων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο της εν λόγω οδηγίας.

3. Στην υπόθεση C-71/99

122. Η Επιτροπή στηρίχθηκε στο εγχειρίδιο [43] προκειμένου να αποδείξει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν

41 — Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 19ης Μαΐου 1998, C-3/96, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (Συλλογή 1998, σ. I-3031, σκέψη 69).

42 — Αυτόθι, σκέψη 36.

43 — Βλ. σημείο 72 των προτάσεών μου.

εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων. Πράγματι, από τη σύγκριση της καταγραφής από το BfN, η οποία παρατίθεται στο εγχειρίδιο, με τους καταλόγους τόπων που απέστειλαν οι γερμανικές αρχές στην Επιτροπή προκύπτει ότι οι διαβιβασθέντες κατάλογοι δεν είναι πλήρεις.

123. Πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι επιστημονικές πηγές, στις οποίες στηρίζεται η Επιτροπή προκειμένου να αποδείξει ότι ο εθνικός κατάλογος της Γερμανίας είναι ελλιπής, προέρχονται από οργανισμό μεγάλου κύρους στη Γερμανία. Επιπλέον, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δηλώνει απλώς ότι το εγχειρίδιο δεν αποτελεί τον γερμανικό κατάλογο αναφοράς, χωρίς ωστόσο να προσκομίζει επιστημονικά αποδεικτικά στοιχεία που να επιρρωννύουν τον ισχυρισμό αυτό. Τέλος, κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, οι γερμανικές ομοσπονδιακές αρχές παραδέχθηκαν ότι οι κατάλογοί τους ήσαν ελλιπείς.

124. Ως προς τα επιχειρήματα της Γερμανικής Κυβερνήσεως που στηρίζονται στην αρμοδιότητα των Länder ως προς την επιλογή των ΕΖΔ, υπενθυμίζω ότι, «κατά πάγια νομολογία, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεστεί διατάξεις, πρακτικές ή καταστάσεις της εσωτερικής του έννομης τάξεως προκειμένου να δικαιολογήσει τη μη τήρηση των υποχρεώσεων και προθεσμιών που επιβάλλει μια οδηγία» [44].

44 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2000, C-423/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2000, σ. I-11167 σκέψη 10).

125. Συνεπώς, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο των τόπων του εδάφους της εντός της προθεσμίας που έτασσε η οδηγία περί οικοτόπων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας.

4. Στην υπόθεση C-220/99

126. Η Επιτροπή στηρίχθηκε στην καταγραφή του Μουσείου προκειμένου να αποδείξει ότι η Γαλλική Δημοκρατία δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων. Πράγματι, από τη σύγκριση της καταγραφής με τους καταλόγους τόπων που απέστειλαν οι γαλλικές αρχές στην Επιτροπή προκύπτει ότι οι κατάλογοι που διαβίβασε η Γαλλική Κυβέρνηση είναι ελλιπείς.

127. Πρέπει να διαπιστωθεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, χωρίς να αμφισβητεί την αποδεικτική αξία της καταγραφής, δηλώνει απλώς ότι ορισμένες από τις πληροφορίες της ήσαν παρωχημένες. Εντούτοις, δεν προσκομίζει κανένα επιστημονικό αποδεικτικό στοιχείο δυνάμενο να επιβεβαιώσει τους ισχυρισμούς της.

128. Επομένως, η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να διαβιβάσει τον πλήρη κατάλογο τόπων του εδάφους της εντός της προθεσμίας που έτασσε η οδηγία περί οικοτόπων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει

από το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας.

131. Με τη λύση αυτή αποφεύγεται η αναβολή της εφαρμογής της οδηγίας μέχρι της λήψεως και του τελευταίου αναγκαίου μέτρου για την πλήρη εφαρμογή της.

Γ — *Επί του δευτέρου ισχυρισμού*

1. Επί του περιεχομένου των υποχρεώσεων που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων και επί της προθεσμίας που τάσσεται για την εκτέλεσή τους

132. Αντίθετα με όσα υποστηρίζει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το έντυπο δεν αποτελεί το πρώτο κείμενο με το οποίο προσδιορίστηκαν οι πληροφορίες σχετικά με τους τόπους που επιλέγονται από τα κράτη μέλη κατά το πέρας του πρώτου σταδίου προσδιορισμού των ΕΖΔ. Πράγματι, το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων προβλέπει ρητώς ότι οι σχετικές με κάθε τόπο πληροφορίες «περιλαμβάνουν ένα χάρτη του τόπου, την ονομασία του, τη θέση του, την έκτασή του, καθώς και τα δεδομένα που προκύπτουν από την εφαρμογή των κριτηρίων του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1)».

129. Η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως αυτή παρουσιάζεται κατά τη λήξη της προθεσμίας που έταξε η αιτιολογημένη γνώμη [45].

133. Κατά συνέπεια, από της δημοσιεύσεως της οδηγίας περί οικοτόπων στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, ήτοι στις 22 Ιουλίου 1992, τα κράτη μέλη γνώριζαν τι είδους πληροφορίες έπρεπε να συλλέξουν προκειμένου να τις διαβιβάσουν στην Επιτροπή εντός τριών ετών από της γνωστοποιήσεως της οδηγίας [47].

130. Επιπλέον, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν εξέδωσε όλες τις διατάξεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή μιας οδηγίας δεν μπορεί «ελλείψει ρητής σχετικής διατάξεως, να απαλλάξει τα κράτη μέλη από την υποχρέωσή τους να λάβουν εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν προς την οδηγία. Πράγματι, η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται ανεξάρτητα από το ζήτημα αν πληρούνται ήδη όλες οι προϋποθέσεις εφαρμογής των κοινοτικών διατάξεων» [46].

134. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων προβλέπει επίσης ότι οι προαναφερθείσες πληροφορίες πρέπει να παρέχονται βάσει του εντύπου. Δεδομένου ότι το έντυπο γνωστοποιήθηκε στα κράτη μέλη στις 19 Δεκεμ-

45 — Βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, σκέψη 36.

46 — Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 1997, C-137/96, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1997, σ. I-6749, σκέψη 10).

47 — Ήτοι από τις 10 Ιουνίου 1995.

βρίου 1996, η προθεσμία για την εκπλήρωση της υποχρεώσεως αυτής πρέπει να αρχίσει από την ημερομηνία αυτή. Μια εύλογη προθεσμία [48] πρέπει να χορηγείται στα κράτη μέλη προκειμένου να μπορέσουν να εκπληρώσουν κατά τον καλύτερο τρόπο την υποχρέωση αυτή. Η υποχρέωση αυτή των κρατών μελών συνίσταται συγκεκριμένα στην καταχώριση επί του εντύπου που τους γνωστοποιήθηκε το 1996 των πληροφοριών που διέθεταν ήδη από ενός έτους. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη έλαβαν γνώση του βασικού περιεχομένου του εντύπου ήδη από τον Μάιο του 1994 [49]. Επιπλέον, οι πληροφορίες σχετικά με τους τόπους έπρεπε να συλλεγούν έως τις 10 Ιουνίου 1995 το αργότερο. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι μια προθεσμία έξι μηνών προκειμένου τα κράτη μέλη να μπορέσουν να ανταποκριθούν στην υποχρέωση αυτή μπορεί να θεωρηθεί εύλογη.

135. Έτσι, από το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι τα κράτη μέλη φέρουν δύο είδη υποχρεώσεων.

— την υποχρέωση να συλλέξουν τις πληροφορίες που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το παράρτημα ΙΙΙ (στάδιο 1) έως τις 10 Ιουνίου 1995·

— την υποχρέωση να παράσχουν τις πληροφορίες αυτές βάσει του εντύπου και να το διαβιβάσουν στην Επιτροπή.

48 — Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2001, C-99/98, Αυστρία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. I-1101, σκέψη 32).

49 — Βλ. σημείο 102 των προτάσεών μου.

136. Από τις ανωτέρω αναπτύξεις προκύπτει ότι τα κράτη μέλη που δεν διαβίβασαν στην Επιτροπή έως τις 19 Ιουνίου 1997 το έντυπο σχετικά με τις πληροφορίες για τους τόπους που επελέγησαν κατά το πέρας του πρώτου σταδίου παρέβησαν τις υποχρεώσεις που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων.

137. Απομένει να εξακριβωθεί αν τα συγκεκριμένα κράτη μέλη τήρησαν τις υποχρεώσεις αυτές.

2. Στην υπόθεση C-67/99

138. Είναι πρόδηλο ότι κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι στις 19 Φεβρουαρίου 1998, η Ιρλανδία δεν είχε διαβιβάσει στην Επιτροπή τα έντυπα σχετικά με τους τόπους του εδάφους της στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και τοπικών ειδών των παραρτημάτων Ι και ΙΙ.

139. Εξάλλου, πρέπει να τονιστεί ότι η Ιρλανδία δεν ζήτησε από την Επιτροπή παράταση της προθεσμίας.

140. Από τις ανωτέρω αναπτύξεις προκύπτει ότι η Ιρλανδία, παραλείποντας να διαβιβάσει

πλήρες το έντυπο σχετικά με τους τόπους του εδάφους στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και ειδών των παραρτημάτων Ι και ΙΙ, εντός της τασσομένης με την οδηγία περί οικοτόπων προθεσμίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας.

3. Στην υπόθεση C-71/99

141. Δεν αμφισβητείται ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν διαβίβασε στην Επιτροπή κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι στις 19 Φεβρουαρίου 1998, τα έντυπα σχετικά με τους τόπους του εδάφους της στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και τοπικών ειδών των παραρτημάτων Ι και ΙΙ.

142. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το εν λόγω κράτος παρέβη τις υποχρεώσεις που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων.

4. Στην υπόθεση C-220/99

143. Είναι σαφές ότι κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι στις 6 Ιανουαρίου 1998, η Γαλλική Δημοκρατία δεν είχε εκπληρώσει παρά μόνο μερικώς τις υποχρεώσεις που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας περί οικοτόπων.

144. Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, οι τεχνικές δυσχέρειες τις οποίες ενδεχομένως αντιμετώπισε ένα κράτος μέλος κατά την εκτέλεση των υποχρεώσεών του δεν δύνανται να άρουν την παράβαση [50]. Κατά τα λοιπά, οι δυσχέρειες αυτές δεν εμπόδισαν τη Γαλλική Δημοκρατία να διαβιβάσει τις πληροφορίες που η Επιτροπή έκρινε ενδεδειγμένες για 379 από τους 672 γνωστοποιηθέντες τόπους [51].

145. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το εν λόγω κράτος μέλος, παραλείποντας να διαβιβάσει πλήρη τα έντυπα σχετικά με τους τόπους του εδάφους του στους οποίους απαντούν οι τύποι φυσικών οικοτόπων και ειδών των παραρτημάτων Ι και ΙΙ εντός της ταχθείσας με την οδηγία περί οικοτόπων προθεσμίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας.

Δ — *Επί των δικαστικών εξόδων*

146. Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο

50 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1998, C-71/97, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Συλλογή 1998, σ. I-5991).

51 — Βλ. σημείο 96 των προτάσεών μου.

ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι οι Κυβερνήσεις της Ιρλανδίας, της Γερμανίας και της Γαλλίας ηττήθηκαν, προτείνω να καταδικαστούν αυτές στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Πρόταση

147. Για τους προεκτεθέντες λόγους, προτείνω στο Δικαστήριο:

Στην υπόθεση C-67/99:

1) να διαπιστώσει ότι η Ιρλανδία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο τόπων τον οποίο προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, καθώς και τις σχετικές με τους τόπους αυτούς πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή·

2) να καταδικάσει την Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα.

Στην υπόθεση C-71/99:

1) να διαπιστώσει ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο τόπων τον οποίο προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, καθώς και τις σχετικές με τους τόπους αυτούς πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή·

2) να καταδικάσει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα.

Στην υπόθεση C-220/99:

1) να διαπιστώσει ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πλήρη κατάλογο τόπων τον οποίο προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, καθώς και τις σχετικές με τόπους πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή·

2) να καταδικάσει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.